

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ
8ος Τόμος**

Παύλος Φ. Μάραντος

Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙ-
ΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ "ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ"**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

8ος Τόμος

Β' Τάξη Γενικού Λυκείου

**«Η δημοκρατία μας αυτοκαταστρέφεται διότι κατεχράσθη το δικαίωμα της ελευθερίας και της ισότητας, διότι έμαθε τους πολίτες να θεωρούν την αυθάδεια ως δικαίωμα, την παρανομία ως ελευθερία, την αναίδεια του λόγου ως ισότητα και την αναρχία ως ευδαιμονία.»
(Ισοκράτης, Περί ειρήνης)**

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Πρόεδρος: Σωτήριος Γκλαβάς

**ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ Β΄**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Παύλος Φ. Μάραντος

ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

**Λεωνίδα Β. Κατσίρας, Σχολικός
Σύμβουλος Νομικών-Πολιτικών
Επιστημών, LL.M, Συντονιστής
Επιτροπής Κρίσης**

**Χαράλαμπος Καριοφύλλας, MSc
Οικονομολόγος, Εκπαιδευτικός**

Στέλλα Ν. Μαντατζή,

Κοινωνιολόγος, Εκπαιδευτικός

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

**Αντωνία Δημητράσκου, Φιλολόγος,
Εκπαιδευτικός**

Γιώτα Κωνσταντάτου, Φιλολόγος

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Παύλος Φ. Μάραντος

**Σελιδοποίηση: Δώρος Παπαϊωαννί-
δης, e-mail: info@eikastiko.gr**

«ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΝΕΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ» της Πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΣΧΟΛΕΙΟ 21ου αιώνα)-ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ» ΜΕ ΚΩΔ. ΟΠΣ 295450, των Αξόνων Προτεραιότητας 1, 2 και 3 – ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ του ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ», που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση - Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και από Εθνικούς Πόρους (ΕΣΠΑ 2007 – 2013).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**
Ομάδα εργασίας για το Ινστιτούτο
Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Προσαρμογή:
Κυριακή Σημαιοφορίδου,
Εκπαιδευτικός ΠΕ05

Επιμέλεια:
Μάρθα Θωμοπούλου,
Εκπαιδευτικός ΠΕ05

Επιστημονικός υπεύθυνος:
Βασίλης Κουρμπέτης,
Σύμβουλος Α΄ του ΥΠ.Π.Ε.Θ.

Υπεύθυνη του έργου:
Μαρία Γελαστοπούλου,
Μ.Εδ. Ειδικής Αγωγής

Τεχνική υποστήριξη:
Κωνσταντίνος Γκυρτής,
Δρ. Πληροφορικής

**Συγγραφείς Προδιαγραφών
προσαρμογής των βιβλίων για το
Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής
Πολιτικής:**

**Γιώργος Βουγιουκλίδης,
Δάσκαλος Ειδικής Αγωγής**

**Γελαστοπούλου Μαρία,
Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής**

**Γκυρτής Κωνσταντίνος,
Καθηγητής Πληροφορικής**

**Αξιολόγηση και τελικός έλεγχος
των προσαρμογών:**

**Γελαστοπούλου Μαρία,
Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής, ΙΕΠ**

**Γκυρτής Κωνσταντίνος,
Καθηγητής Πληροφορικής στη
Δ/βάθμια Εκπαίδευση**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Παύλος Φ. Μάραντος

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

Β' Τάξη Γενικού Λυκείου

Η διδασκαλία, που αποτελεί την πιο υπεύθυνα αλλά και την πιο συναρπαστική μορφή επικοινωνίας, δεν συνίσταται, πρωτίστως, στην διατύπωση λύσεων αλλά στην υποβολή ερωτήσεων, στη θέση προβλημάτων (Δ. Τσάτσος, Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία, 2007).

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
«ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»**

ΚΕΦ. 8: ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.– ώρες: 7

- 8.1 Ίδρυση και εξέλιξη**
- 8.2 Βασικοί θεσμοί της Ε.Ε.**
 - 8.2.1 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**
 - 8.2.2 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο**
 - 8.2.3 Το Συμβούλιο της
Ευρωπαϊκής Ένωσης**
 - 8.2.4 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή**
 - 8.2.5 Το Δικαστήριο της
Ευρωπαϊκής Ένωσης**
- 8.3 Άλλοι θεσμοί και όργανα της
Ε.Ε.**
 - 8.3.1 Η Ευρωπαϊκή Κεντρική
Τράπεζα**
 - 8.3.2 Το Ελεγκτικό Συνέδριο**
 - 8.3.3 Τα συμβουλευτικά όργανα
της Ένωσης**
 - 8.3.4 Ο Ευρωπαίος
Διαμεσολαβητής**
- 8.4 Ευρωπαίος πολίτης**
- 8.5 Βασικές πολιτικές της Ε.Ε.**

- 8.5.1 Η αγροτική πολιτική της Ε.Ε.**
- 8.5.2 Η οικονομική και νομισματική πολιτική της Ε.Ε.**
- 8.5.3 Η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε.**
- 8.6 Πολιτισμικά χαρακτηριστικά της Ε.Ε.**
- 8.7 Το μέλλον της Ε.Ε.**

Στόχοι, οι μαθητές/τριες να μάθουν:

- Να αναλύουν τους λόγους ίδρυσης και εξέλιξης της Ε.Ε.**
- Να απαριθμούν και να διακρίνουν τους βασικούς θεσμούς της Ε.Ε.**
- Να διακρίνουν τις αρμοδιότητες των οργάνων της Ε.Ε.**
- Να αποκτήσουν την ταυτότητα και νοοτροπία του Ευρωπαίου πολίτη.**
- Να αξιολογούν τις διάφορες πολιτικές της Ε.Ε.**
- Να εξηγούν πώς η Ελλάδα**

συμμετέχει ενεργά στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.

- **Να αναλύουν τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά της Ε.Ε.**
- **Να επιδείξουν ενδιαφέρον για συμμετοχή στη διαμόρφωση της Ευρώπης του μέλλοντος.**

Βασική ορολογία

- **ομοσπονδιακό κράτος**
- **εμβάθυνση**
- **διεύρυνση**
- **διαδικασία συναπόφασης**
- **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**
- **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο**
- **Συμβούλιο των Υπουργών**
- **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**
- **Ευρωπαϊκό Δικαστήριο**
- **Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο**
- **ευρωζώνη**
- **ευρωσύστημα**
- **Επιτροπή των Περιφερειών**

- Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
- Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής
- ευρωπαϊκή ιθαγένεια
- ευρωπαίος πολίτης
- Χάρτης θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης
- αρχή επικουρικότητας
- αρχή αναλογικότητας
- κοινή αγροτική πολιτική
- οικονομική και νομισματική πολιτική
- περιφερειακή πολιτική
- διαρθρωτικά ταμεία
- κοινή πολιτισμική κληρονομιά
- κοινά σύμβολα
- κριτήρια ένταξης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

8.1 Ίδρυση και εξέλιξη

«Η ενοποίηση της Ευρώπης πιστεύω ότι θα είναι το μεγαλύτερο πολιτικό γεγονός στην ιστορία της Ηπείρου μας. Ένα γεγονός που θα επηρεάσει όχι μόνο τη μοίρα της Ευρώπης, αλλά και την πορεία της ανθρωπότητας. Γιατί θα εξισορροπήσει το συσχετισμό Δυνάμεων στον κόσμο, θα κατοχυρώσει την ανεξαρτησία της Ευρώπης και θα συμβάλει στην εμπέδωση της παγκόσμιας τάξεως και ειρήνης.»

(Κωνσταντίνος Καραμανλής).

Η Ευρώπη αρχίζει πριν από 4.000 χρόνια και όχι τον 9ον αιώνα μ.Χ., από την εποχή του Καρλομάγνου, ο οποίος ήταν ο πρώτος αυτοκράτορας της Αγίας Ρωμαϊκής

Αυτοκρατορίας, μετά την ενοποίηση σχεδόν όλης της Δυτικής Ευρώπης. Στη σύγχρονη εποχή, ο Ιωάννης Καποδίστριας είναι ο πρώτος Ευρωπαίος που επεσήμανε την ανάγκη μιας Ενωμένης Ευρώπης. Όταν ήταν υπουργός της Ρωσίας, υπέβαλε στις 6 Ιουλίου 1818 προς τον τσάρο Αλέξανδρο Α' υπόμνημα, στο οποίο με επιχειρήματα υποστήριξε την ανάγκη δημιουργίας μιας συμμαχίας όλων των Ευρωπαϊκών κρατών, μικρών και μεγάλων. Μιας συμμαχίας με κοινή πατρίδα την Ενωμένη Ευρώπη, που θα μπορεί να εδραιώσει την παγκόσμια ειρήνη. Μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, ο Jean Monnet συνέλαβε την ιδέα της Ενωμένης Ευρώπης και ο Robert Schuman ανέλαβε την υλοποίησή της. Το ερώτημα είναι: Γιατί ενωμένη Ευρώπη; Κυρίως για λόγους

πολιτικούς και οικονομικούς.

Ειδικότερα:

α) Πολιτικοί λόγοι. Ο 20ός αιώνας έφερε στην Ευρώπη δύο παγκόσμιους πολέμους με μύριες καταστροφές. Όλα τα κράτη συνειδητοποίησαν ότι θα είχαν όφελος από τη συνεργασία και όχι από τη σύγκρουση. Επιπλέον, άλλο κύρος και βάρος έχει ένα κράτος κι άλλο μια ένωση κρατών στην άσκηση εξωτερικής πολιτικής. Μια Ενωμένη Ευρώπη έχει ισχυρή φωνή στη διεθνή σκηνή, υπερασπίζεται καλύτερα τα συμφέροντά της, δύσκολα γίνεται προτεκτοράτο ξένων δυνάμεων. Πράγματι, στα πενήντα τόσα χρόνια λειτουργίας της, η Ευρωπαϊκή Ένωση έγινε παράγοντας ειρήνης, σταθερότητας, προόδου και παράδειγμα για μίμηση απ' όλο τον κόσμο.

β) Οικονομικοί λόγοι. Σύνορα,

δασμοί, έλεγχοι κτλ. δημιουργούν προβλήματα στην κυκλοφορία των αγαθών και στις επιχειρήσεις. Η μικρή αγορά, δηλαδή η αγορά ενός κράτους, εμποδίζει την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και στοιχίζει ακριβά σε παραγωγούς και καταναλωτές. Το κόστος της μη Ευρώπης είναι τεράστιο σε πολλούς τομείς (οικονομία, τεχνολογία, διεθνείς σχέσεις κτλ.). Επιπλέον, η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και ο ανταγωνισμός που επιβάλλει δεν αφήνουν περιθώρια για «μοναχικές» πορείες των κρατών. Κανένα Ευρωπαϊκό κράτος δεν θα μπορούσε να ανταγωνιστεί τις Η.Π.Α., την Ιαπωνία, την Κίνα ή τους διάφορους συνασπισμούς κρατών (π.χ. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας χωρών Ασίας και Ειρηνικού).

Jean Monnet

Robert Schuman

«Δεν συνδέουμε τα κράτη, ενώνουμε τους ανθρώπους.» (Jean Monnet)

«Ο Καραμανλής ήταν ο σωστός άνθρωπος στη σωστή θέση τη σωστή ώρα.» (Γκένσερ, Υπουργός Εξωτερικών Γερμανίας)

«Οι αρχηγοί των 15 κρατών μελών αποφασισμένοι να συνεχίσουν την πορεία τους προς μια ολοένα στενότερη ένωση των λαών της Ευρώπης, όπου οι αποφάσεις θα λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο κοντά στους πολίτες... αποφάσισαν να ιδρύσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση.» (Από το προοίμιο της Συνθήκης του Μάαστριχτ, 1992)

**«Η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να προωθήσει τα εθνικά συμφέροντα καλύτερα από ό,τι τα έθνη όταν ενεργούν μόνα τους: στο εμπόριο, στη μετανάστευση, στον νόμο και στην τάξη, στο περιβάλλον, στην άμυνα και σε πολλούς άλλους τομείς.»
(Ulrich Beck & Anthony Giddens)**

Από το 1957 που ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) ορίστηκε ως στόχος η δημιουργία μιας κοινής αγοράς και η προοδευτική προσέγγιση της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών. Κοινή αγορά σήμαινε την κατοχύρωση τεσσάρων βασικών ελευθεριών:

- **Ελευθερία κυκλοφορίας προσώπων.**
- **Ελευθερία κυκλοφορίας εμπορευμάτων.**
- **Ελευθερία κυκλοφορίας υπηρεσιών.**
- **Ελευθερία κυκλοφορίας κεφαλαίων.**

Στις αρχές του 21ου αιώνα η Ε.Ε. αντιμετωπίζει μια ιστορική πρόκληση, την εμβάθυνση και τη διεύρυνση. Εμβάθυνση σημαίνει

περισσότερη πολιτική ενοποίηση, δημιουργία της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας. Διεύρυνση σημαίνει ένταξη νέων χωρών στην Ένωση. Σημειωτέον ότι όλα τα κράτη μπορούν να γίνουν μέλη της Ένωσης, εάν πληρούν ορισμένες θεμελιώδεις αρχές. Οι πύλες της Ένωσης είναι ανοιχτές για όλους αρκεί να καλύπτουν ορισμένα κριτήρια (βλέπε κεφ.8.7).

Βέβαιον είναι ότι υπάρχει ένας ευρωπαϊκός πολιτισμός, κοινό σημείο αναφοράς όλων των ευρωπαϊκών κρατών. Εξήντα και πλέον χρόνια από τη δημιουργία της ένωσης, υπάρχει μια κοινότητα κρατών και ανθρώπων με ίδιες σχεδόν κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές συνθήκες, που σημαίνει ότι υπάρχουν ευνοϊκές προϋποθέσεις για πολιτική ενοποίηση. Βέβαιον είναι ότι μερικά

κράτη που χτυπούν την πόρτα της Ε.Ε. έχουν διαφορετικές κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες που εμποδίζουν την ένταξη και ενσωμάτωσή τους στην Ε.Ε. Εξίσου βέβαιον είναι ότι τόσο στις χώρες της Ένωσης, όσο και στις υποψήφιας χώρες, υπάρχουν δυνάμεις που ενισχύουν και δυνάμεις που εμποδίζουν την εμβάθυνση και τη διεύρυνση. Οι δυνάμεις που θα επικρατήσουν θα προσδιορίσουν και την μέλλουσα πορεία. Αλλά, οι δυνάμεις αυτές είμαστε «Εμείς», οι χώρες και οι λαοί της Ευρώπης. Δεδομένης της διεύρυνσης της Ε.Ε., η προτιμότερη λύση ίσως για όλα τα κράτη, και για την Ελλάδα, είναι το ομοσπονδιακό σύστημα που θα στηρίζεται στο κοινοτικό σύστημα. Το ομοσπονδιακό σύστημα έχει δύο πλεονεκτήματα: Πρώτον,

εξασφαλίζει ισότιμη συμμετοχή των χωρών. Δεύτερον, δίνει τη δυνατότητα σε κάθε χώρα να προχωρήσει με τους δικούς της ρυθμούς στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Βασικοί σταθμοί της Ε.Ε

- **1951:** Έξι χώρες (Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο) ιδρύουν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (Ε.Κ.Α.Χ.).
- **1957:** Οι έξι χώρες με τις συνθήκες της Ρώμης, ιδρύουν την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡΑΤΟΜ).
- **1981:** Η Ελλάδα γίνεται το δέκατο μέλος της Ε.Ε.
- **1989:** Πτώση τείχους Βερολίνου.
- **1990:** Ενοποίηση της Γερμανίας.

- **1992:** Δημιουργείται η συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (συνθήκη Μάαστριχτ). Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα ονομάζεται Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **2002:** Κυκλοφορία του ενιαίου Ευρωπαϊκού νομίσματος (Ευρώ) και απόσυρση των εθνικών νομισμάτων.
- **2003:** Έγκριση ευρωπαϊκού Συντάγματος από την Ευρωπαϊκή Συνέλευση.
- **2004:** Είσοδος δέκα νέων χωρών στην Ε.Ε. και της Κύπρου. Είναι το τέλος της διχοτόμησης της Ευρώπης.
- **2004:** 25 κράτη υπογράφουν τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, αλλά δεν επικυρώθηκε.
- **2009:** τίθεται σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας. Στόχος της είναι να καταστήσει την Ε.Ε. πιο δημοκρατική,

αποτελεσματική και διαφανή, και συνεπώς ικανή να αντιμετωπίσει παγκόσμιες προκλήσεις.

- **2013:** Τίθεται σε ισχύ το «δημοσιονομικό σύμφωνο». Στόχος είναι η ενίσχυση της δημοσιονομικής πειθαρχίας στην Ευρωζώνη με τον «κανόνα του ισοσκελισμένου προϋπολογισμού» και με έναν διορθωτικό μηχανισμό.

- **2013:** Εγκρίνεται ο ενιαίος μηχανισμός εποπτείας των τραπεζών και άλλων πιστωτικών ιδρυμάτων, και με τον τρόπο αυτόν τίθενται τα θεμέλια της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης.

8.2 Βασικοί θεσμοί της Ε.Ε.

8.2.1 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Ε.Κ.) αποτελείται από αντιπροσώπους των Ευρωπαίων πολιτών που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν. Οι ευρωβουλευτές εκλέγονται με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία. Οι ευρωεκλογές γίνονται κάθε πέντε χρόνια την ίδια περίοδο σε όλα τα κράτη της Ε.Ε. Κάθε κράτος, ανάλογα με τον πληθυσμό του εκλέγει ορισμένο αριθμό ευρωβουλευτών. Η Ελλάδα π.χ. εκλέγει 21 ευρωβουλευτές. Οι αρμοδιότητες του Ε.Κ. είναι οι εξής:

α) Ασκεί νομοθετική διαδικασία. Για τη λήψη αποφάσεων, κατά κανόνα, ακολουθείται η λεγόμενη «Συνήθης Νομοθετική Διαδικασία», στην οποία συμμετέχουν το

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Μαζί παράγουν τις πολιτικές και τους νόμους στην Ε.Ε. Κατά κανόνα, η Επιτροπή προτείνει νέους νόμους και το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο τους εγκρίνουν. Στη συνέχεια, οι νομοθετικές αυτές πράξεις τίθενται σε εφαρμογή από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή η οποία μεριμνά και για την ορθή εφαρμογή των νόμων.

β) Ασκεί έλεγχο στις δραστηριότητες του Συμβουλίου και της Επιτροπής.

γ) Εκλέγει τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

**Ευρωπαϊκό
Κοινοβούλιο**

EUROPEAN PARLIAMENT

Στις ευρωεκλογές οι πολιτικοί των ευρωπαϊκών κρατών, συνήθως, δεν ενημερώνουν τους πολίτες για τα ευρωπαϊκά αλλά για εσωτερικά θέματα. Αποτέλεσμα, οι πολίτες δεν ψηφίζουν ευρωπαϊκά αλλά εθνικά.

8.2.2 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο βρίσκεται στην κορυφή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αποτελείται από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων, από τον πρόεδρό του και τον πρόεδρο της Επιτροπής. Ο υπουργός εξωτερικών της Ένωσης συμμετέχει στις εργασίες του.

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εκλέγεται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία για θητεία 2,5 ετών, άπαξ ανανεώσιμη. Ο ρόλος της προεδρίας είναι σημαντικός. Συχνά πρέπει να

φροντίζει να βρίσκει αποδεκτούς συμβιβασμούς και ρεαλιστικές λύσεις στα προβλήματα που υπάρχουν και στις προτάσεις που υποβάλλουν τα κράτη - μέλη. Επίσης πρέπει να μεριμνά για τη συνοχή και τη συνέχεια των λαμβανομένων αποφάσεων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παίρνει τις μεγάλες αποφάσεις και δίνει τις απαραίτητες λύσεις. Οι αποφάσεις του είναι ομόφωνες. Αναγνωρίζεται από το Σύνταγμα της Ε.Ε. ως πολιτικό όργανο με τις εξής λειτουργίες:

α) Δίνει την αναγκαία ώθηση στην ανάπτυξη της Ένωσης και καθορίζει τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς της.

β) Καθορίζει τις αρχές και τους γενικούς προσανατολισμούς της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Η διάσκεψη κορυφής, όπως ονομάζεται το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, δίνει στην Ένωση τις αναγκαίες ωθήσεις για την ανάπτυξή της και καθορίζει τις γενικές πολιτικές κατευθύνσεις. Οι αρχηγοί συζητούν θέματα καίριας σημασίας για την Ένωση και τα συμπεράσματα ισχύουν για όλα τα όργανά της. Η εκτέλεση των αποφάσεων εξασφαλίζεται από κάθε ένα από τα πέντε κοινοτικά όργανα: το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο των Υπουργών, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο και το Ελεγκτικό Συνέδριο.

8.2.3 Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Συμβούλιο υπουργών έχει νομοθετική και εκτελεστική εξουσία. Είναι το όργανο που αποφασίζει για τους νόμους της Ένωσης στους περισσότερους τομείς. Είναι το θεσμικό όργανο στο οποίο εκπροσωπούνται οι Κυβερνήσεις, γι' αυτό έχει ταυτόχρονα διακυβερνητικό και υπερεθνικό / ευρωπαϊκό χαρακτήρα. Προετοιμάζει τις συνεδριάσεις, συμβιβάζει τις διάφορες προτάσεις, εξασφαλίζει συνέχεια και συνέπεια στις αποφάσεις. Οι αποφάσεις λαμβάνονται συνήθως με ειδική πλειοψηφία, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά. Αποτελείται από έναν υπουργό κάθε κράτους - μέλους. Η σύνθεσή του ποικίλλει ανάλογα με το θέμα που εξετάζεται (π.χ. Συμβούλιο υπουργών οικονομικών,

παιδείας, γεωργίας). Η προεδρία του Συμβουλίου υπουργών, πλην του υπουργού εξωτερικών, ασκείται εναλλακτικά από τα κράτη μέλη, τουλάχιστον για ένα έτος.

CONSILIUM
Συμβούλιο

8.2.4 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η διακυβέρνηση αναφέρεται στον τρόπο άσκησης της εξουσίας, δηλαδή τους κανόνες, τις διαδικασίες και τη συμπεριφορά της εξουσίας. Με στόχο τη χρηστή διακυβέρνηση, προβλέπονται πέντε θεμελιώδεις αρχές διακυβέρνησης της Ε.Ε., οι εξής: η συνοχή, η συμμετοχή, η

διαφάνεια, η λογοδοσία, η αποτελεσματικότητα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποτελεί την Κυβέρνηση της Ένωσης, την εκτελεστική εξουσία της. Η θητεία της Επιτροπής είναι πενταετής. Ασκεί τις αρμοδιότητές της με πλήρη ανεξαρτησία και προάγει το κοινό ευρωπαϊκό συμφέρον. Διαχειρίζεται και εκτελεί τις αποφάσεις της Ένωσης. Η Επιτροπή έχει και νομοθετική εξουσία. Η οποιαδήποτε νομοθετική διαδικασία ξεκινά με πρόταση της Επιτροπής. Αυτή και μόνο έχει το δικαίωμα πρωτοβουλίας, αρμόδιο όμως να αποφασίσει είναι το Συμβούλιο και ανάλογα με την περίπτωση το Κοινοβούλιο. Όταν η Επιτροπή καταρτίζει τις προτάσεις της ακολουθεί τρεις κατευθυντήριες αρχές:

- Το ευρωπαϊκό συμφέρον.**
- Την αρχή της επικουρικότητας.**

- **Τις αναγκαίες προκαταρκτικές διαβουλεύσεις.**

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

8.2.5 Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει έδρα το Λουξεμβούργο και περιλαμβάνει τρία δικαιοδοτικά όργανα:

- α) Το Δικαστήριο.** Έχει ως αποστολή να εξασφαλίζει «την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή» των Συνθηκών. Ειδικότερα:
 - Ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των οργάνων της Ε.Ε.

- Φροντίζει για την εκ μέρους των κρατών - μελών τήρηση των απορρεουσών από τις Συνθήκες υποχρεώσεών τους.
- Ερμηνεύει το δίκαιο της Ένωσης κατόπιν υποβολής αιτήσεως εκ μέρους των εθνικών δικαστών.

β) Το Γενικό Δικαστήριο. Είναι αρμόδιο να εκδικάζει, μεταξύ άλλων, τις προσφυγές που ασκούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα κατά των πράξεων ή παραλείψεων των οργάνων και οργανισμών της Ε.Ε.

γ) Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης. Είναι αρμόδιο να εκδικάζει τις διαφορές μεταξύ της Ένωσης και των υπαλλήλων της.

1: CVRIA

**Ευρωπαϊκό
Δικαστήριο**

Γενικές πληροφορίες για την Ε.Ε.:

- Δωρεάν καλέστε τον αριθμό 00 800 6 7 8 9 10 11 από οπουδήποτε στην Ε.Ε.
- Με κανονική χρέωση, καλέστε τον αριθμό + 32 - 2 - 299 96 96 από οπουδήποτε στον κόσμο.
- Ο επίσημος δικτυακός τόπος της Ε.Ε. είναι:

http://europa.eu/index_el.htm

Εκπαιδευτικά προγράμματα της Ε.Ε.:

<http://www.iky.gr/erasmus-plus>

Υπηρεσίες Ε.Ε. στην Ελλάδα:

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Βασ. Σοφίας, 2, Αθήνα,
Τηλ.: 210. 7272100
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Αμαλίας 8, Αθήνα,

Τηλ.: 210.3311541 - 7

**- Γραφεία ενημερώσεως του πολί-
τη της Ε.Ε:**

Ξενοφώντος 7, Αθήνα,

Τηλ. 210. 3255550 Καρόλου Ντηλ

29, Θεσ/νίκη,

Τηλ.: 2310. 223428

8.3 Άλλοι θεσμοί και όργανα της Ε.Ε.

8.3.1 Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Από την 1η Ιανουαρίου 1999 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.) είναι υπεύθυνη για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ. Η ζώνη του ευρώ περιλαμβάνει τις χώρες που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Η δημιουργία του κοινού νομίσματος και η ίδρυση της Ε.Κ.Τ., αποτέλεσε βασικό στάδιο στη μακρόχρονη πορεία προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Για να ενταχθεί μια χώρα στη ζώνη του ευρώ πρέπει να πληροί ορισμένα κριτήρια σύγκλισης, ώστε να υπάρχουν οι προϋποθέσεις για την επιτυχημένη συμμετοχή στην Οικονομική και

Νομισματική Ένωση.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μαζί με τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες των χωρών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ αποτελούν το ευρωσύστημα.

Η Ε.Κ.Τ. είναι η κεντρική τράπεζα για το ενιαίο νόμισμα της Ευρώπης, το ευρώ. Είναι ανεξάρτητη από τα άλλα όργανα της Ε.Ε. και από τα κράτη - μέλη. Η ανεξαρτησία της Ε.Κ.Τ. καθορίζεται στο θεσμικό πλαίσιο για την ενιαία νομισματική πολιτική (στη συνθήκη για την Ε.Ε. και στο καταστατικό της τράπεζας). Το βασικό καθήκον της Ε.Κ.Τ. είναι η διαφύλαξη της αξίας του ευρώ, δηλαδή να διατηρεί την αγοραστική δύναμη του ευρώ και, συνεπώς, τη σταθερότητα των τιμών στη ζώνη του ευρώ. Τον ίδιο στόχο έχει και το ευρωσύστημα. Η λειτουργία

του διέπεται από τις εξής οργανωτικές αρχές:

α) Συμμετοχή και συνεργασία. Όλα τα μέλη με πνεύμα συνεργασίας και συλλογικότητας συμβάλλουν στην επίτευξη των σκοπών του ευρωσυστήματος.

β) Διαφάνεια και λογοδοσία. Όλα τα μέλη ενεργούν με διαφάνεια και είναι πλήρως υπεύθυνα και υπόλογα για την λειτουργία του ευρωσυστήματος.

γ) Συνοχή και ενότητα. Με σεβασμό προς το νομικό καθεστώς των μελών του, το Ευρωσύστημα, διακρίνεται από συνοχή και ενότητα, εκφράζεται με ενιαία φωνή και βρίσκεται κοντά στους πολίτες της Ευρώπης.

δ) Αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα κατά τη λήψη αποφάσεων. Όλες οι διαδικασίες

διαβούλευσης και λήψης αποφάσεων πρέπει να στοχεύουν στην αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα. Η λήψη αποφάσεων εστιάζεται στην ανάλυση και στην ανάπτυξη επιχειρημάτων, καθώς και στην έκφραση όλων των διαφορετικών απόψεων.

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ε.Κ.Τ. είναι το βασικό όργανο λήψης αποφάσεων και απαρτίζεται από:

- τα έξι μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής,**
- τους διοικητές των εθνικών**

**ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ
ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ (ΕΥΡΩΖΩΝΗ).**

Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

Ευρωπαϊκή Δικαστική Συνεργασία

Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία

8.3.2 Το Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει τόσα μέλη όσα τα κράτη της Ένωσης, τα οποία ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία.

Αποστολή του είναι ο έλεγχος της χρηστής διαχείρισης των οικονομικών της Ένωσης. Ελέγχει αν τα έσοδα και τα έξοδα έγιναν σύμφωνα με τις δημοσιονομικές και λογιστικές αρχές της Ένωσης, από τα όργανα της Ένωσης αλλά και από τα κράτη - μέλη. Επιπλέον, ελέγχει αν έγιναν παρατυπίες, ατασθαλίες, απάτες κατά την εκτέλεση των κοινοτικών προγραμμάτων κτλ.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο συντάσσει ετήσια έκθεση, η οποία και αποτελεί τη βάση για τον έλεγχο που ασκεί το Κοινοβούλιο στον προϋπολογισμό.

**1: CURIA
RATIONUM**

Ελεγκτικό Συνέδριο

8.3.3 Τα συμβουλευτικά όργανα της Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο των Υπουργών και η Επιτροπή επικουρούνται από δύο συμβουλευτικά όργανα:

α) Την Επιτροπή των Περιφερειών. Τα μέλη της είτε εκλέγονται είτε διορίζονται από τα κράτη μέλη αποκλειστικά από τους εκπροσώπους της Περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η Επιτροπή Περιφερειών εκφράζει και υπερασπίζει την αρχή της επικουρικότητας,

ιδίως για θέματα διασυνοριακής συνεργασίας. Επιπλέον, μπορεί να εκφράζει τη γνώμη της για κάθε ζήτημα που έχει επιπτώσεις σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (π.χ. αγροτικές καλλιέργειες, προστασία περιβάλλοντος, υγεία, παιδεία κτλ.).

β) Την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Τα μέλη της διορίζονται για 5 έτη από τα κράτη - μέλη και εκπροσωπούν τις παραγωγικές τάξεις. Απαρτίζεται από αντιπροσώπους των οργανώσεων εργοδοτών, μισθωτών και άλλων αντιπροσωπευτικών φορέων της κοινωνίας των πολιτών, με ίσα περίπου μέλη από αυτές τις τρεις ομάδες.

Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής δεν πρέπει να δεσμεύονται από καμία επιτακτική εντολή. Ασκούν τα καθήκοντά τους

με πλήρη ανεξαρτησία, προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης.

Επιτροπή Περιφερειών

**Οικονομική και Κοινωνική
Επιτροπή**

8.3.4 Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διορίζει Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή, ο οποίος παραλαμβάνει τις καταγγελίες για περιπτώσεις κακοδιοίκησης

στο πλαίσιο των οργάνων, οργανισμών ή φορέων της Ένωσης. Ερευνά τις καταγγελίες αυτές και συντάσσει σχετικές εκθέσεις. Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία. Οι πέντε θεμελιώδεις αρχές της δημόσιας διοίκησης που καθοδηγούν τη δράση της Ε.Ε. είναι:

- Αφοσίωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τους πολίτες της.
- Ακεραιότητα.
- Αντικειμενικότητα.
- Σεβασμός προς τους άλλους.
- Διαφάνεια.

Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής

Ευρωπαϊός Επόπτης

8.4 Ευρωπαίος πολίτης

Θέλουν οι Ευρωπαίοι, η Ευρώπη να είναι οικονομικός γίγαντας και πολιτικός νάνος;
Οι εμπνευστές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (1950) ανέφεραν: «δεν συνδέουμε τα κράτη, ενώνουμε τους ανθρώπους». Αργότερα (1975) σε μια έκθεση για την Ευρωπαϊκή ενοποίηση υπογραμμίζεται ότι η οικοδόμηση της Ευρώπης δεν αποτελεί μια μορφή συνεργασίας μεταξύ κρατών - μελών αλλά μια προσέγγιση μεταξύ λαών που επιδιώκουν να δράσουν από κοινού για την προσαρμογή των κοινωνιών τους στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του κόσμου, διαφυλάσσοντας τις αξίες που αποτελούν την κοινή τους κληρονομιά. Το 1992 με τη συνθήκη του Μάαστριχτ ανοίγει ο δρόμος για την πολιτική ολοκλήρωση.

Θεσπίζεται η Ευρωπαϊκή ιθαγένεια και η Οικονομική και Νομισματική Ένωση (Ο.Ν.Ε.). Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα γίνεται Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Το 2003 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή (Συντακτική) Συνέλευση το Σύνταγμα (Σ.) της Ευρώπης (Συνταγματική Συνθήκη). Σημειώνεται ότι οι έννοιες «Συνέλευση» και «Σύνταγμα» παραπέμπουν στην οργάνωση και λειτουργία της πολιτείας, στην Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία. Με το Σ. αρχίζει η Συνταγματική ιστορία της Ε.Ε. Πράγματι, αν το Ευρώ δείχνει την οικονομική ένωση, το Σύνταγμα δείχνει την πολιτική ένωση.

Το Σ. καλύπτει ως έναν βαθμό το δημοκρατικό έλλειμμα της Ε.Ε. Με το Σ. αρχίζει η κοινή πολιτική πορεία της Ε.Ε. Προσφέρει ένα μοντέλο

πολιτικής διακυβέρνησης και κοινωνικής - οικονομικής ανάπτυξης, με βάση τη δημοκρατία, το κράτος δικαίου, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Βέβαια, το Σ. δεν τέθηκε σε ισχύ, αλλά πολλά από όσα αναφέρει ισχύουν και η πορεία προς την πολιτική ενοποίηση της Ε.Ε. συνεχίζεται.

Όπως το έθνος / πατρίδα, έτσι και η Ε.Ε., ως μια ένωση εθνών / πατρίδων, αποτελεί μια αξία. Το κοινό πολιτισμικό παρελθόν αλλά και το κοινό όραμα για ένα κοινό μέλλον είναι το κοινό ιδανικό της Ευρώπης. Βέβαια, κάθε κράτος έχει τη δική του ιστορία, πολιτισμό, αξίες, επιδιώξεις κτλ. Όμως, όλα αυτά εδράζονται σε μια κοινή βάση, στην Ευρωπαϊκή ιστορία, πολιτισμό, αξίες, επιδιώξεις κτλ., που δεν αναιρεί τις επιμέρους επιλογές.

Το οικοδόμημα της Ε.Ε. συνεχίζεται. Ο Ευρωπαίος πολίτης ήδη απολαμβάνει πολλά πλεονεκτήματα: περισσότερες επιλογές, ενίσχυση και διασφάλιση των δικαιωμάτων και ελευθεριών του, υψηλότερο βιοτικό επίπεδο, ελεύθερη διακίνηση κτλ. Η ιδέα της πολιτικής ένωσης της Ευρώπης γίνεται πράξη, αλλά να μην μας διαφεύγει ότι οι άνθρωποι μετουσιώνουν τις ιδέες σε πραγματικότητα. Επομένως, ο Ευρωπαίος πολίτης έχει χρέος να συμβάλλει προσωπικά στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας, να γίνει πρωταγωνιστής των εξελίξεων. Η Ευρώπη χρειάζεται την υποστήριξη των πολιτών της για να ολοκληρωθεί η πολιτική ένωση. Η Ε.Ε. είναι μια ένωση κρατών αλλά και μια ένωση λαών.

«Πολλά είναι τα όσα ήθελες και δεν μπόρεσες.

Περισσότερα όσα μπορούσες και δεν θέλησες.

Και ακόμη περισσότερα όσα δεν θέλησες και που έπρεπε και να θελήσεις και να μπορέσεις.»

(Κ. Τσάτσος)

Το 2002 συνήλθε στις Βρυξέλλες η Συντακτική Συνέλευση της Ε.Ε., με στόχο να διατυπώσει προτάσεις για το μέλλον της Ευρώπης. Η Συνέλευση, με πρόεδρο τον πρώην πρόεδρο της Γαλλίας Ζισκάρ Ντ' Εστέν μαζί με δύο αντιπροέδρους, αποτελείτο από 102 μέλη συν 3 μελη προεδρείο = 105 μέλη σύνολο. Τα μέλη αποτελούσαν τους πολιτικούς εκπροσώπους των κρατών μελών. Ειδικότερα συμμετείχαν:

- 15 εκπρόσωποι των κυβερνήσεων**

των κρατών της Ε.Ε.

- 30 μέλη των εθνικών κοινοβουλίων των κρατών της Ε.Ε. (2 ανά κοινοβούλιο).

- 16 μέλη του Ευρωκοινοβουλίου.

- 2 εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

-39 αντιπρόσωποι των 13 υπό ένταξη χωρών (ένας από την κυβέρνηση, δύο βουλευτές από κάθε υποψήφια χώρα).

1: EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

2: Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.

Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα εμπεριέχει και τον χάρτη θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ένωσης. Στόχος του χάρτη είναι η συγκέντρωση σ' ένα ενιαίο κείμενο όλων των ατομικών, πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων, που εξασφαλίζονται στον Ευρωπαϊκό πολίτη, ώστε εύκολα και γρήγορα να τα διαπιστώνει και να τα υπερασπίζεται / τηρεί.

Με τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (1992) έγινε η αντικατάσταση του όρου «Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα» από τον όρο «Ευρωπαϊκή Κοινότητα». Με την τροποποίηση αυτή εκφράζεται η ποιοτική αλλαγή της Ευρωπαϊκής Ένωσης από οικονομική κοινότητα σε πολιτική κοινότητα. Ο κάθε πολίτης πλέον δεν είναι μόνο πολίτης

του κράτους - μέλους αλλά και πολίτης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ένα αποφασιστικό βήμα για την πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης είναι η θέσπιση της ιθαγένειας της Ένωσης. Τονίζεται ότι η ιθαγένεια της Ένωσης συμπληρώνει και δεν αντικαθιστά την εθνική ιθαγένεια. Το Σύνταγμα της Ε.Ε., σχετικά με την ιθαγένεια της Ένωσης, ορίζει τα εξής:

α) Πολίτης της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την ιθαγένεια κράτους - μέλους. Η ιθαγένεια της Ένωσης προστίθεται στην εθνική ιθαγένεια και δεν την αντικαθιστά.

β) Οι πολίτες της Ένωσης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από το Σύνταγμα. Έχουν:

- Το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας

και διαμονής στο έδαφος των κρατων - μελών.

- Το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις Εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς και στις δημοτικές εκλογές στο κράτος - μέλος κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους πολίτες του εν λόγω κράτους.

- Κάθε πολίτης της Ένωσης που κατοικεί σε κράτος - μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος έχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις Εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο κράτος - μέλος της κατοικίας του, υπό τους ίδιους όρους με τους υπήκοους του εν λόγω κράτους.

- Το δικαίωμα να απολαύουν στο έδαφος τρίτης χώρας στην οποία δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος - μέλος του οποίου έχουν την ιθαγένεια,

της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους - μέλους, υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και έναντι των πολιτών του κράτους αυτού.

- Το δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το δικαίωμα να απευθύνονται στον διαμεσολαβητή, καθώς και το δικαίωμα να απευθύνονται εγγράφως στα θεσμικά και στα συμβουλευτικά όργανα της Ένωσης σε μια από τις γλώσσες του Συντάγματος και να λαμβάνουν απάντηση στην ίδια γλώσσα.

γ) Τα δικαιώματα αυτά ασκούνται υπό τους όρους και εντός των ορίων που ορίζονται από το Σύνταγμα και από τις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή του.

Το ERASMUS+ είναι το νέο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό, που στοχεύει στην ενίσχυση των δεξιοτήτων και της απασχολησιμότητας καθώς και στον εκσυγχρονισμό των συστημάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και νεολαίας, σε όλους τους τομείς της Δια Βίου Μάθησης (Ανώτατη Εκπαίδευση, Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Σχολική Εκπαίδευση, δραστηριότητες νεολαίας κτλ). Δηλαδή, συνδάζει όλα τα

προηγούμενα σχετικά προγράμματα.
Αρμόδιος φορέας είναι το Ίδρυμα
Κρατικών Υποτροφιών
Διεύθ.: Λ. Εθνικής Αντιστάσεως 41,
Τ.Κ.142 34, Νέα Ιωνία - Αττική
Τηλ.: 210 - 3726300,
e - mail: iky@hol.gr και
<http://www.iky.gr/erasmus-plus>

Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Θεσσαλονίκη).

Eurostat: προσφέρει πλείστες πληροφορίες στους Ευρωπαίους πολίτες.

8.5 Βασικές πολιτικές της Ε.Ε.

8.5.1 Η αγροτική πολιτική της Ε.Ε.

Η κοινή αγροτική πολιτική (Κ.Α.Π.) είναι η πρώτη κοινή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όταν ξεκίνησε το 1961 η κοινότητα παρήγαγε το 80% της κατανάλωσής της. Μετά από σαράντα χρόνια (2011), όχι μόνο είχε αυτάρκεια αλλά υπερπαραγωγή σε αρκετά προϊόντα. Βουνά από βούτυρο και θάλασσες από γάλα στοιβάζονται στις αποθήκες της κοινότητας. Εκτός λοιπόν από τα θετικά (αύξηση παραγωγικότητας, εφοδιασμός της αγοράς, εξασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου ζωής στους αγρότες κτλ.), υπάρχουν και αρνητικά (υπερπαραγωγή σε ορισμένα προϊόντα, αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον λόγω εντατικής καλλιέργειας, μεγαλύτερο

όφελος στους μεγαλοαγρότες κτλ.). Τα αρνητικά αυτά στοιχεία οδήγησαν την Ε.Ε. να λάβει μέτρα. Σήμερα, στόχοι της αγροτικής πολιτικής είναι:

- Οι αγρότες να μπορούν να παράγουν επαρκώς ασφαλή και υψηλής ποιότητας τρόφιμα (δημητριακά, κρέας, γαλακτοκομικά, κρασί κτλ.) και να φροντίζουν το περιβάλλον.
- Οι καταναλωτές να επιλέγουν τα τρόφιμά τους πλήρως ενημερωμένοι, μέσω προαιρετικών μηχανισμών σήμανσης ποιότητας Ε.Ε. (γεωγραφική προέλευση, βιολογικά προϊόντα κτλ.).
- Η προώθηση της καινοτομίας στους τομείς της παραγωγής και της μεταποίησης τροφίμων με στόχο την αύξηση της

παραγωγικότητας και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

- Η οικοδόμηση σχέσεων θεμιτού εμπορίου με τις αναπτυσσόμενες χώρες, με την αναστολή των γεωργικών εξαγωγικών επιδοτήσεων και τη διευκόλυνση των αναπτυσσόμενων χωρών να εξαγάγουν τα προϊόντα τους στην Ε.Ε.

1: ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

2: ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΔΕΙΞΗ

Ευρωπαϊκά σήματα για προστατευόμενα προϊόντα.

8.5.2 Η οικονομική και νομισματική πολιτική της Ε.Ε.

Η οικονομική και νομισματική ένωση (Ο.Ν.Ε.) αποτελεί ένα αποφασιστικό βήμα προς την πλήρη οικονομική ενοποίηση της κοινότητας. Στον οικονομικό τομέα στόχος είναι η σύγκλιση της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών, γι' αυτό, αν ένα κράτος με την οικονομική πολιτική του θέτει σε κίνδυνο την σταθερότητα του ενιαίου νομίσματος, θα υφίσταται κυρώσεις. Στον νομισματικό τομέα στόχος είναι η ενιαία νομισματική και συναλλαγματική πολιτική, η οποία θα υπηρετεί την οικονομική πολιτική και τη νομισματική σταθερότητα (σταθερότητα τιμών). Βασικό όργανο για την νομισματική πολιτική της Ένωσης είναι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.).

Υπάρχει μια ισορροπία μεταξύ οικονομικών και νομισματικών αρχών της Ένωσης. Η πολιτική εξουσία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, χάρσσει και ασκεί την οικονομική πολιτική. Όμως, οι νομισματικές αρχές (π.χ. Ε.Κ.Τ.) έχουν ανεξαρτησία για την επίτευξη του στόχου τους, που είναι η σταθερότητα των τιμών.

Ένα από τα μέσα άσκησης οικονομικής πολιτικής είναι ο προϋπολογισμός, ο οποίος καταγράφει τα έσοδα και τα έξοδα της Ένωσης.

Η καταγραφή καταδεικνύει με ακρίβεια και πληρότητα τις πολιτικές επιλογές της. Μία από τις επιλογές είναι η ανακατανομή του εισοδήματος μεταξύ των κρατών - μελών.

Έτσι οι χώρες που έχουν κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν), χαμηλότερο του μέσου

κοινοτικού όρου, εισπράττουν περισσότερα από όσα δίνουν στο κοινό ταμείο. Τα κύρια όργανα (Επιτροπή, Συμβούλιο, Κοινοβούλιο), έχουν λόγο στο μέγεθος και την κατάρτιση του προϋπολογισμού.

Όμως, την ευθύνη για τη διάθεση των κονδυλίων έχουν η Επιτροπή και οι χώρες της Ε.Ε.

Όσον αφορά τα έσοδα της Ένωσης προέρχονται από τις συνεισφορές των κρατών - μελών, αλλά και από τους δασμούς που επιβάλλονται στα προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες καθώς και από ένα ποσοστό του φόρου προστιθέμενης αξίας που εισπράττει κάθε χώρα.

Όσον αφορά τα έξοδα, η Ένωση δαπανά το μεγαλύτερο ποσοστό του προϋπολογισμού για τη γεωργία. Τελευταία έχει αρχίσει διαδικασία αναδιάρθρωσης των δαπανών.

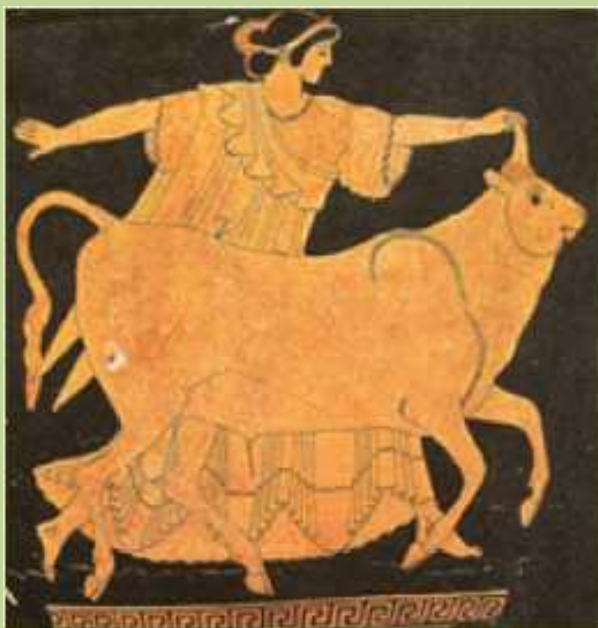
Τα έξοδα κατευθύνονται, κυρίως, στις εξής κατηγορίες: γεωργία και αλιεία, διαρθρωτικές ενέργειες, αναπτυξιακή συνεργασία, άλλες πολιτικές (π.χ. έρευνες, ενέργεια, περιβάλλον), δαπάνες λειτουργίας.

1: ΕΥΡΩΠΗ

2: 2 ΕΥΡΩ

**Νόμισμα 2 ευρώ,
Η αρπαγή της
Ευρώπης.**

**Η Ευρώπη
ταξιδεύει πάνω
στον Ταύρο - Δία.**

8.5.3 Η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε.

Τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε. αποτελούν τους κυριότερους μηχανισμούς που διαθέτει για την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Κύριος στόχος των διαρθρωτικών ταμείων είναι η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων. Για τον σκοπό αυτόν συγχρηματοδοτούν με τα κράτη μέλη διάφορα αναπτυξιακά προγράμματα. Η ύπαρξη των ταμείων είναι απόλυτα επιβεβλημένη γιατί η κοινότητα οικοδομείται στην αρχή της κοινοτικής αλληλεγγύης, αρχή η οποία επιβάλλει τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων. Τα διαρθρωτικά ταμεία είναι τα εξής:

- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Π.ΤΑ).**

- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ).
- Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο - Τμήμα Προσανατολισμού.
- Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού Αλιείας (Χ.Μ.Π.Α.).

Πάντως, ο ρόλος των διαρθρωτικών ταμείων θα εξαρτηθεί από το πόσο σοβαρά οι πλούσιες χώρες θα λάβουν υπόψη την αρχή της αλληλεγγύης, αλλά και από το πόσο αποτελεσματικά οι φτωχές χώρες θα χρησιμοποιήσουν τους μεταφερόμενους πόρους.

Αρχή της επικουρικότητας

Πότε και σε ποιες περιπτώσεις η Ένωση έχει αρμοδιότητα να δράσει; Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται στο κατάλληλο επίπεδο, κατάλληλο με κριτήρια την αποκέντρωση (εγγύτητας στον πολίτη)

και την αποτελεσματικότητα. Αυτό σημαίνει ότι τα κοινοτικά όργανα οφείλουν να αποδεικνύουν ότι υπάρχει ανάγκη κοινοτικής ρύθμισης και δράσης. Δηλαδή, όταν δεν είναι απαραίτητο να υπάρξει κοινοτική ρύθμιση / δράση είναι προτιμότερο να μην υπάρξει. Επιπλέον, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, η ρύθμιση / δράση της Ένωσης δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων της.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. βάσει ισοτιμιών αγοραστικής δύναμης, έτους 2012:

Ευρωζώνη	Α.Ε.Π.
Αυστρία	131
Βέλγιο	119
Γαλλία	108
Γερμανία	122
Ελλάδα	75
Εσθονία	69
Ιρλανδία	130
Ισπανία	97
Ιταλία	99
Κύπρος	91
Λουξεμβούργο	272
Μάλτα	86
Ολλανδία	129
Πορτογαλία	75
Σλοβακία	75
Σλοβενία	82
Φινλανδία	115

Εκτός Ευρωζώνης

Βουλγαρία	47
Δανία	125
Ηνωμ. Βασίλειο	110
Κροατία	61
Λετονία	62
Λιθουανία	70
Ουγγαρία	66
Πολωνία	66
Ρουμανία	49
Σουηδία	128
Τσεχική	79
Δημοκρατία		

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Η Ελλάδα σε αριθμούς, 2013.

Αρχή της επικουρικότητας

«Στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Κοινότητα δρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, μόνο εάν

και στον βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη - μέλη και δύνανται συνεπώς, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο.»
(Συνθήκη Μάαστριχτ, Άρθρο 38)

8.6 Πολιτισμικά χαρακτηριστικά της Ε.Ε.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια πολιτισμική οντότητα, έχει μια κοινή πολιτισμική κληρονομιά, την οποία αποτελούν το ελληνικό πνεύμα, το ρωμαϊκό δίκαιο, η χριστιανική θρησκεία. Κι αν γίνει δεκτό ότι το ρωμαϊκό δίκαιο και η χριστιανική θρησκεία στηρίχθηκαν στο ελληνικό πνεύμα, τότε ο ευρωπαϊκός πολιτισμός είναι ελληνοκεντρικός. Επιπλέον, ο Αριστοτέλης και ο Πλάτωνας, ο Πέτρος και ο Παύλος, ο Έρασμος και ο Έγκελος, ο Μπετόβεν και ο Βιβάλντι, ο Άνταμ Σμιθ και ο Ζ.Ζ. Ρουσώ, ο Εμμάνουελ Καντ και ο Καρλ Πόπερ, ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρής και ο Κορνήλιος Καστοριάδης και τόσοι άλλοι, είναι κοινό κτήμα των Ευρωπαίων.

Εκτός από την κοινή πολιτισμική κληρονομιά υπάρχει και μια πολιτισμική πολυμορφία, κι αυτό αποτελεί το δεύτερο χαρακτηριστικό της Ε.Ε. Τα δύο αυτά χαρακτηριστικά συνυπάρχουν και συνιστούν τη δύναμη και τον πλούτο της Ευρώπης. Η κοινή πολιτισμική κληρονομιά αποτελεί μια διαλεκτική σύνθεση της πολιτισμικής πολυμορφίας. Η Ελλάδα όντας η μήτρα του ευρωπαϊκού πολιτισμού μπορεί να προσφέρει πολλά στο χτίσιμο της Ε.Ε. Παιδεία, ελευθερία, δημοκρατία, κάλλος, αρμονία, μέτρο, διάλογος, είναι αξίες ελληνικές συνάμα και ευρωπαϊκές. Η Ελλάδα όντας πολιτισμική δύναμη, μπορεί να συνθέσει την πολιτισμική πολυμορφία και να δημιουργήσει έναν πολιτισμό των πολιτισμών.

Ένα ερώτημα είναι, μήπως η

διαδικασία ενοποίησης της Ε.Ε. οδηγεί σε μια πολιτισμική ισοπέδωση; Αυτό είναι δύσκολο για δύο κυρίως λόγους: Πρώτον, αρχή της πολιτιστικής πολιτικής της Ένωσης είναι όχι μόνον η προστασία αλλά και η ενίσχυση της πολυμορφίας. Δεύτερον, ο κίνδυνος της πολιτισμικής ισοπέδωσης δεν προέρχεται από την αλληλεπίδραση των πολιτισμών των ευρωπαϊκών κρατών, αλλά από τις Η.Π.Α. Οι Η.Π.Α. κυριαρχούν παγκοσμίως στον τομέα των οπτικοακουστικών προϊόντων (κινηματογράφος, τηλεόραση, πληροφόρηση, διαδίκτυο κτλ.) και έτσι διαχέουν την αμερικανική κουλτούρα και υποκουλτούρα σ' όλο τον κόσμο. Ο πολιτισμικός ιμπεριαλισμός είναι παρών και ο κίνδυνος της πολιτισμικής ισοπέδωσης προέρχεται από τις Η.Π.Α.,

και όχι από την ενοποίηση της Ευρώπης. Η τεχνολογική υπεροχή τους συνεπάγεται πολιτισμική κυριαρχία, αλλά όχι απαραίτητα υπεροχή, η οποία πνίγει τις υπόλοιπες πολιτισμικές δημιουργίες.

Κάθε δημιούργημα στηρίζεται σε αξίες και θεσμούς. Ενώ οι άνθρωποι έρχονται και παύονται, οι θεσμοί παραμένουν. Μάλιστα, αν είναι καλά φτιαγμένοι μπορούν να μεταφέρουν την εμπειρία και τις αξίες στις μελλοντικές γενιές. Όσον αφορά τις αξίες, η Ε.Ε. θεμελιώνεται σε ορισμένες αξίες, οι οποίες διαχέονται στους θεσμούς και στους κανόνες της. Οι αξίες αυτές είναι: η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η ελευθερία, η δημοκρατία, η ισότητα, το κράτος δικαίου, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ειδικότερα:

α) Η ελευθερία. Η δημιουργία της Ένωσης αυξάνει τα όρια ελευθερίας. Ήδη η Ευρωπαϊκή Κοινότητα από την ίδρυσή της, στηρίχθηκε στην ελευθερία, στην ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων.

β) Η ενότητα. Η ενότητα των κρατών ως μια κοινότητα συμφερόντων, ως ξεχωριστή οντότητα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Αν ληφθεί υπόψη ότι τα σημερινά προβλήματα (πχ. μόλυνση περιβάλλοντος) έχουν υπερκρατικό χαρακτήρα κι αν κατανοηθεί η σημασία του αξιώματος «η ισχύς εν τη ενώσει», τότε καταδεικνύεται η αξία της κοινότητας.

γ) Η ισότητα. Η ενότητα ως κοινότητα μπορεί να υπάρξει μόνο εκεί που υπάρχει ισότητα. Ισότητα μεταξύ των κρατών - μελών και ισότητα

μεταξύ των πολιτών της κοινότητας. Όλοι λοιπόν είναι ίσοι και οι όποιες διαφορές οφείλουν να επιλύονται με βάση την αρχή της ισότητας.

δ) Η αλληλεγγύη. Η συνοχή της ένωσης, η ασφάλεια και η ευημερία των κρατών και των πολιτών στηρίζονται στην αλληλεγγύη. Χωρίς αλληλεγγύη αργά ή γρήγορα αναπτύσσονται διαλυτικές τάσεις σε κάθε είδους ένωση.

«Ερ.: Είμαστε Ευρωπαίοι ή Εθνικιστές;

Απ.: Μα είμαστε Έλληνες, δηλαδή φυσικά οι πιο Ευρωπαίοι.»
(Οδυσσέας Ελύτης)

«Η Ευρώπη με το ελληνικό της όνομα είναι οικείος χώρος, αφού ο πολιτισμός της είναι σύνθεση του ελληνικού, του ρωμαϊκού και του

χριστιανικού πνεύματος. Μια σύνθεση στην οποία το ελληνικό πνεύμα εισέφερε την ιδέα της ελευθερίας, της αλήθειας και της ομορφιάς. Το ρωμαϊκό πνεύμα εισέφερε την ιδέα του κράτους και του δικαίου. Και ο χριστιανισμός την πίστη και την αγάπη.»

(Κωνσταντίνος Καραμανλής)

Η ομορφιά της πολιτισμικής
πολυμορφίας.

Η Ε.Ε. έχει πολλά κοινά στοιχεία, όπως: ο γεωγραφικός χώρος, ο πολιτισμός, οι πολιτικοί θεσμοί, τα σύμβολα. Η κοινή πορεία θέλει κοινό όραμα, κοινά ιδανικά, κοινές αξίες. Γι' αυτά αξίζει καθένας να αγωνίζεται, να δίνει ακόμη και τη ζωή του. Η «Ευρώπη» είναι για τους Ευρωπαίους η κοινή πατρίδα, η κοινή αξία, που αξίζει να αγωνίζεται γι' αυτή κάθε Ευρωπαίος.

Η Ένωση έχει αναπτύξει διάφορα πολιτιστικά προγράμματα για τη διαφύλαξη και προαγωγή της ευρωπαϊκής πολιτισμικής κληρονομιάς. Εκτός από αυτά τα προγράμματα υπάρχουν κι άλλες ενέργειες της Ένωσης, συμβολικής σημασίας, όπως: ο θεσμός της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης, η ορχήστρα νέων της Ευρώπης, η απονομή βραβείων «Αριστεία» σε

λογοτέχνες της Ευρώπης κτλ. Η Ε.Ε. στις αρχές του 21ου αιώνα πορεύεται δυναμικά προς το μέλλον. Το οικοδόμημα της Ένωσης συνεχίζεται. Σήμερα 27 κράτη εφαρμόζουν κοινές πολιτικές σε όλους σχεδόν τους τομείς. Επιπλέον έχουν κοινά σύμβολα, και αυτά είναι:

- **Η σημαία της Ένωσης είναι χρώματος κυανού με έναν κύκλο δώδεκα χρυσών αστεριών στο κέντρο.**
- **Ο ύμνος της Ένωσης προέρχεται από την «Ωδή στη χαρά» της ενάτης συμφωνίας του Μπετόβεν.**
- **Το σύνθημα της Ένωσης είναι: «Ενωμένοι στην πολυμορφία».**
- **Το νόμισμα της Ένωσης: το Ευρώ.**
- **Η ημέρα της Ευρώπης είναι η 9η Μαΐου, που εορτάζεται σε όλη την Ευρώπη.**

Τα σύμβολα της Ε.Ε.

Η σημαία της Ε.Ε.

Ο ύμνος της Ε.Ε.

Το 1985, υιοθετήθηκε σαν επίσημος ύμνος της Ε. Ε. Εκφράζει τις ιδέες της ελευθερίας, της ειρήνης και της αλληλεγγύης που ενσαρκώνει η Ευρώπη.

Το σύνθημα της Ε.Ε.

**«Ενωμένοι στην
πολυμορφία»**

Το ευρώ

Το ευρώ, το κοινό νόμισμα των χωρών της Ευρωζώνης, αποτελεί την πιο χειροπιαστή απόδειξη της πορείας προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Ημέρα της Ευρώπης

Οι ιδέες στις οποίες στηρίζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση διατυπώθηκαν για πρώτη φορά στις 9 Μαΐου 1950 από τον Γάλλο υπουργό Εξωτερικών, Ρομπέρ Σουμάν. Για τον λόγο αυτόν, η 9η Μαΐου εορτάζεται ως ημέρα της Ε.Ε.

8.7 Το μέλλον της Ε.Ε.

Στις αρχές του 21ου αιώνα η Ε.Ε. έχει στόχο μια ισχυρότερη και μια ευρύτερη Ευρώπη. Οι διαπραγματεύσεις για ένταξη νέων χωρών και οι αναγκαίες προσαρμογές τόσο στο θεσμικό πλαίσιο όσο και στις πολιτικές της Ένωσης, είναι ένα μεγάλο εγχείρημα. Πάντως, μια «ιστορική προτεραιότητα» έχει πάρει τον δρόμο της. Οι χώρες της κεντρικής, ανατολικής και νοτιοανατολικής Ευρώπης εντάχθηκαν στην Ε.Ε. Όλες οι χώρες της Ευρώπης μπορούν να γίνουν μέλη της Ένωσης αρκεί να πληρούν ορισμένα κριτήρια. Τα κριτήρια που θέτει η Ε.Ε. για την ένταξη μιας χώρας (κριτήρια ένταξης) είναι:

α) Να διαθέτει σταθερούς θεσμούς που να εγγυώνται τη δημοκρατία,

το κράτος δικαίου, τα δικαιώματα του ανθρώπου, τον σεβασμό και την προστασία των μειονοτήτων.

β) Να έχει καθεστώς ελεύθερης οικονομίας, οικονομίας της αγοράς, καθώς και την ικανότητα να αντιμετωπίζει ανταγωνιστικά τις δυνάμεις της αγοράς, στα πλαίσια της Ε.Ε.

γ) Να έχει την ικανότητα να επωμιστεί τις υποχρεώσεις του κράτους - μέλους.

Το όραμα του Ντε Γκωλ για μια Ευρώπη από τον Ατλαντικό έως τα Ουράλια φαίνεται πως έφτασε ο χρόνος να γίνει πραγματικότητα, αφού και η Ρωσία επιθυμεί να γίνει μέλος της Ε.Ε. Δεδομένου ότι η Ε.Ε. στερείται πηγών ενέργειας, η ένταξη της Ρωσίας σημαίνει και «ανεξάντλητες» πηγές ενέργειας. Και όταν συμβεί αυτό, η Ευρώπη θα είναι ένας χώρος συνεργασίας και

ευημερίας, αλλά και ισχυρότερη και ευρύτερη για να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις των καιρών. Αν η ένταξη της Ρωσίας είναι σχετικά εύκολη, λόγω κοινής πολιτισμικής κληρονομιάς, η ένταξη της Τουρκίας είναι δύσκολο εγχείρημα. Δεν είναι μόνο η διαφορετική πολιτισμική κληρονομιά της Τουρκίας, αλλά υπάρχουν και τα συγκρουόμενα συμφέροντα μεταξύ Η.Π.Α. και Ε.Ε.

Η Ε.Ε. είναι αυτό που ορίζει ο χώρος και ο χρόνος, δηλαδή η γεωγραφία και η ιστορία. Έτσι λοιπόν, η ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε. είναι δύσκολη. Οι απόψεις δίστανται. Επιπλέον, υπάρχουν λόγοι οικονομικοί και πολιτικοί. Οικονομικοί, διότι το κόστος ένταξής της ισοδυναμεί με το κόστος ένταξης των δεκα χωρών που έγινε το 2004. Πολιτικοί, διότι θα δημιουργήσει σοβαρά

εμπόδια στη στρατηγική ενοποίησης της Ευρώπης. Και η εμπειρία βεβαιώνει ότι το μεν Ηνωμένο Βασίλειο θέλει μόνο οικονομική (όχι πολιτική) ένωση, ενώ οι Η.Π.Α. δεν θέλουν την πολιτική ένωση της Ευρώπης. Ανεξάρτητα από τις πολιτικές και τα συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων, το ερώτημα είναι τι επιθυμεί η ίδια η Τουρκία. Ιδιαίτερη σημασία δεν έχει τι επιθυμεί το κράτος (η κυρίαρχη ομάδα), αλλά τι επιθυμεί η κοινωνία (ο λαός). Η τουρκική κοινωνία θέλει να ενταχθεί στην Ε.Ε. και να ασπαστεί τις ευρωπαϊκές αξίες;

Ο διαπρεπής ιστορικός Έριχ Χομπσμπάουμ επισημαίνει: «Είναι παράλογο να μιλούμε για μια Ευρώπη που θα ανοίξει σε σημείο να συμπεριλάβει την Τουρκία, αλλά δεν έχει ανοίξει για τη Ρωσία. Δεν

υπάρχει λογική - ούτε πολιτιστική ούτε ιστορική ούτε πολιτική - που να ενσωματώνει στην Ευρώπη την Άγκυρα και να αφήνει έξω τη Μόσχα! Τα πράγματα είναι εν τέλει απλά.»

Τελευταία ο ευρωσκεπτικισμός υπάρχει τόσο στις φτωχές χώρες του Νότου, όσο και στις πλούσιες χώρες του Βορρά. Το περίεργο είναι ότι οι ευρωσκεπτικιστές, εκτός από την κατηγορία τους εναντίον του «κράτους των Βρυξελλών», κατηγορούν αλλήλους. Οι Νότιοι θεωρούν ότι τους εκμεταλλεύονται οι Βόρειοι, ενώ οι Βόρειοι θεωρούν ότι πληρώνουν για τους Νότιους. Αλλά αυτά είναι προσωρινά.

«Στο αυριανό παγκόσμιο χωριό εκ των πραγμάτων, θα τεθεί το θέμα της πλανητικής κοινωνικής δικαιοσύνης και εκεί ο ρόλος της Ευρώπης

πρέπει και μπορεί να είναι πραγματικά καθοριστικός.» (Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, πρώην πρωθυπουργός)

«Η Ελλάδα έχει τώρα τις προϋποθέσεις, τη θέση και τα μέσα να συνδιαμορφώσει αποφασιστικά το ευρωπαϊκό γίγνεσθαι.» (Κωνσταντίνος Σημίτης, πρώην Πρωθυπουργός)

«Η πείρα όλων αυτών των χρόνων αποδεικνύει ότι η ίδια η φύση και η πολιτική της Ε.Ε υπηρετεί το ευρωπαϊκό κεφάλαιο, την αύξηση της κερδοφορίας του, την επιτάχυνση της συγκεντρωποίησής του» (Αλέκα Παπαρρήγα, πρώην Γ. Γραμματέας ΚΚΕ.)

«Ο μόνος τρόπος ισότιμης, ενεργητικής και δημιουργικής μετοχής στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι σήμερα είναι να ξέρουμε ποιοι είμαστε, να

μετέχουμε ως εταίροι με ραχοκοκαλιά και ταυτότητα, να κομίζουμε ετερότητα λόγου και πείρας. Όχι να πιθηκίζουμε ιστορικές πλαστογραφίες, όχι να πασχίζουμε χατζηαβατικά να πειθαρχήσουμε σε αυτό που άλλοι σχεδίασαν πριν από μας για μας.» (Χρήστος Γιανναράς, Ιχνηλασία νοήματος, Εκδ. Νέα Σύνορα, Αθήνα 1998, σελ.161)

«Δεν μπορούμε να σκεφθούμε μια Ρωσία εκτός Ευρώπης.» (Βλαδιμίρ Πούτιν, Πρόεδρος Ρωσίας)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί ένα καινούριο μόρφωμα (δημιούργημα), αποτελεί μια νέα μορφή ένωσης κρατών που κατατάσσεται μεταξύ του κράτους με την κλασσική έννοια και ενός διεθνούς οργανισμού.

Το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών

Ένα από τα προγράμματά του είναι και οι ευρωπαϊκοί μαθητικοί αγώνες «ΠΥΘΙΑ» για μαθητές της Γ' Λυκείου όλων των ευρωπαϊκών σχολείων που διδάσκονται την αρχαία ελληνική γλώσσα.

Πληροφορίες: www.eccd.gr

Η Ε.Ε. διαθέτει νομική προσωπικότητα. Είναι μια ξεχωριστή πραγματικότητα, που μπορεί να προσφέρει πολλά σε πολλούς Ευρωπαίους και στον κόσμο.

Κάθε δημιούργημα στηρίζεται σε

αξίες και θεσμούς. Η Ε.Ε. θεμελιώνεται σε ορισμένες αξίες, οι οποίες διαχέονται στους θεσμούς και κανόνες της και τις οποίες υλοποιούν τα όργανά της.

Έχοντας ως βάση τις αξίες αυτές, η Ε.Ε. έχει θέσει τους εξής στόχους:

- **Την προαγωγή της ειρήνης, των αξιών της και την ευημερία των λαών της.**
- **Τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, χωρίς σύνορα και μια ενιαία αγορά όπου ο ανταγωνισμός είναι ελεύθερος και ανόθευτος.**
- **Τη βιώσιμη ανάπτυξη της Ευρώπης με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος.**
- **Την κοινωνική δικαιοσύνη και προστασία και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.**
- **Την οικονομική, κοινωνική και**

**εδαφική συνοχή και την αλλη-
λεγγύη μεταξύ των μελών.**

- **Την προστασία της πολιτιστικής
και γλωσσικής πολυμορφίας και
της ευρωπαϊκής πολιτισμικής
κληρονομιάς.**

**Υπάρχουν πολλές Ευρωπαϊκές
υπηρεσίες και οργανισμοί**

**Ευρωπαϊκός Οργανισμός
Περιβάλλοντος**

**Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της
Αλιείας**

**Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη
Βελτίωση των Συνθηκών
Διαβίωσης και Εργασίας**

**Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την
Ισότητα των Φύλων**

**Ευρωπαϊκή Σχολή Δημόσιας
Διοίκησης**

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια πραγματικότητα στο παρόν και ένα όραμα για πολιτική ενοποίηση, με στόχο ένα καλύτερο μέλλον για όλους τους Ευρωπαίους. Κάποια κράτη είναι διστακτικά, ενώ κάποια άλλα (και η Ελλάδα) επιθυμούν γρήγορη πορεία. Το ίδιο ισχύει και για τους πολίτες. Κάποιοι δυσπιστούν ή / και αντιδρούν, ενώ κάποιοι άλλοι ήδη αισθάνονται και Ευρωπαίοι πολίτες. Παρά τις επιφυλάξεις η πορεία της Ε.Ε. προς το μέλλον συνεχίζεται.

Όμως, για να είναι η Ε.Ε. ένας χώρος προόδου, ευημερίας και δημοκρατίας, χρειάζεται να υπάρχει σεβασμός των ευρωπαϊκών θεσμών από όλους, κράτη και πολίτες, και προσπάθεια εκ μέρους όλων, ώστε οι θεσμοί αυτοί να πραγματώνουν τις ανθρώπινες αξίες, να υπηρετούν

όλους τους Ευρωπαίους. Και αυτό θα κατορθωθεί καλύτερα με την πολιτική ενοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το κρίσιμο ερώτημα είναι: «Η Ευρώπη ως αγορά για τους λίγους με την πολλή δύναμη ή η Ευρώπη ως τάξη αξιών που υποτάσσει την τελεολογία της οικονομίας στο σύστημα των αξιών; Η ώρα της δοκιμασίας των αξιών, της ιστορικής τους λειτουργίας και της ηθικής τους δικαίωσης είναι κυρίως η ώρα που προδίδονται, που καταπατούνται. Τότε η αξία αποκτά φωνή. Τότε συντελείται συσπείρωση γύρω από αξίες. Οι αξίες είναι αυτές που συσπειρώνουν και έχουν νοηματική αυτονομία. Η αγορά δεν συσπειρώνει αλλά απλώς οργανώνει. Το ζήτημα είναι αν η αγορά ετεροκαθορίζεται από το αξιακό σύστημα ή από

την ισχυρή ομάδα των λίγων με την πολλή δύναμη.» (Δ. Τσάτσος, Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία, 2007)

1: Hellenic Presidency of the Council of the European Union

Σήμα της Ελληνικής προεδρίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. (Α' εξάμηνο 2014).

1: SatCen

**Δορυφορικό Κέντρο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

1: EUROPEAN

2: DEFENCE

3: AGENCY

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας

Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα της Ε.Ε.

1: GR

2: 2014

3: eu

Ο πρωθυπουργός Α. Σαμαράς,
πρόεδρος του Συμβουλίου της Ε.Ε.
(Α' εξάμηνο 2014).

Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Δραστηριότητες

Α' ΟΜΑΔΑ

1α. Βάλτε Σ (Σωστό) ή Λ (Λάθος) στην αντίστοιχη απάντηση:

- _ Εμβάθυνση της Ε.Ε. σημαίνει δημιουργία της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας.**
- _ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή λειτουργεί με βάση το Ευρωπαϊκό συμφέρον.**
- _ Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αποτελεί το ευρωσύστημα.**
- _ Το ευρώ δείχνει την οικονομική ένωση και το Σύνταγμα την πολιτική ένωση της Ε.Ε.**
- _ Η ιθαγένεια της Ε.Ε. αντικαθιστά την εθνική ιθαγένεια.**

1β. Τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε. έχουν στόχο (να κυκλώσετε την σωστή απάντηση):

- α. Την αρχή της επικουρικότητας.**
- β. Την κοινή αγροτική πολιτική.**
- γ. Την αποκέντρωση και την αποτελεσματικότητα.**
- δ. Τη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.**
- ε. Τη βοήθεια στις χώρες της Ε.Ε.**

1γ. Να αντιστοιχίσετε τις έννοιες της Α' στήλης με τις έννοιες της Β' στήλης, γράφοντας τον αντίστοιχο αριθμό της Α' στήλης στο κενό της Β' στήλης.

Α' στήλη

Β' στήλη

1. Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο

_ κυβέρνηση της Ένωσης

2. Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

_ έχει διακυβερνητικό και υπερεθνικό χαρακτήρα

3. Συμβούλιο Υπουργών

_ Καθορίζει τους γενικούς προσανατολισμούς της Ε.Ε.

4. Ευρωπαϊκή Επιτροπή

_ διαδικασία συναπόφασης

5. Ευρωπαίος πολίτης

Ευρωπαϊκή ιθαγένεια

- 2α. Αναφέρατε τις τέσσερις βασικές ελευθερίες της κοινής αγοράς.**
- 2β. Τι γνωρίζετε για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο;**

B' ΟΜΑΔΑ

- 1α. Ποια η διαφορά διεύρυνσης και εμβάθυνσης στο πλαίσιο της Ε.Ε.;**
- β. Να εξηγήσετε τον στόχο των διαρθρωτικών ταμείων της Ε.Ε. και να αναφέρετε δύο από αυτά.**
- 2α. Τι σημαίνει διαδικασία συναπτόφρασης και ποιες αρχές λαμβάνει υπόψη της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή;**
- β. Ποια τα πλεονεκτήματα της ομοσπονδιακής Ευρωπαϊκής Ένωσης;**

Ασκήσεις – Δραστηριότητες

- Τι σημαίνει να είσαι Ευρωπαίος πολίτης; Μπορείς, ως Ευρωπαίος πολίτης, να συμβάλλεις στην πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης; Με ποιους τρόπους;
- Βρείτε πέντε πρόσωπα που έχουν συμβάλει στον Ευρωπαϊκό πολιτισμό.
- Από την καθημερινή ζωή, να αναφέρετε δύο παραδείγματα πολιτισμικής πολυμορφίας στην Ε.Ε.
- Εκλέγεστε Ευρωβουλευτής. Να αναφέρετε τέσσερις προτάσεις που θα κάνατε στο Ευρωκοινοβούλιο.
- Βρείτε στοιχεία για τις χώρες της Ε.Ε. για την γεωγραφική έκταση, τον πληθυσμό, το κατά κεφαλήν εισόδημα, το επίπεδο εκπαίδευσης, την ανεργία, τις εισαγωγές - εξαγωγές κτλ.

ΒΑΣΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ

- Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν:** είναι η συνολική αξία των τελικών αγαθών και υπηρεσιών που παράγει μια οικονομία σε ένα έτος με συντελεστές της παραγωγής που ανήκουν στους κατοίκους της χώρας (ντόπιους και ξένους).
- Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (Α.Ε.Π.):** είναι το σύνολο των αγαθών και υπηρεσιών που παράγει μία χώρα σε ένα έτος, χωρίς να υπολογιστούν οι αποσβέσεις.
- άμεση δημοκρατία:** το πολίτευμα το οποίο ίσχυσε στην αρχαία Ελλάδα, σύμφωνα με το οποίο όλοι οι πολίτες άρχουν και άρχονται κατά σειράν, όλοι συμμετέχουν στην άσκηση της εξουσίας (της νομοθετικής, της εκτελεστικής, της δικαστικής).
- άμεσοι φόροι:** φορολογούν

απευθείας τους φορολογουμένους. Είναι οι φόροι που επιβάλλονται στο εισόδημα και στην περιουσία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων.

-ανεξάρτητες διοικητικές αρχές: είναι αρχές (δημόσιες υπηρεσίες) που η ανεξάρτητη λειτουργία τους κατοχυρώνεται από το Σύνταγμα. Ιδρύθηκαν όταν διαπιστώθηκε ότι ο κομματισμός του κρατικού μηχανισμού δεν εξασφαλίζει την αναγκαία αντικειμενική και αμερόληπτη δράση της διοίκησης, τουλάχιστον σε ορισμένους ευαίσθητους τομείς.

-ανταγωνιστικό προϊόν: σημαίνει ποιοτικό και σε καλή τιμή προϊόν, για τον αγοραστή - πελάτη.

-Άρειος Πάγος: το ανώτατο πολιτικό και ποινικό δικαστήριο της χώρας.

-αρχή επικουρικότητας: σύμφωνα με αυτήν η Ε.Ε. δρα μόνο εάν και στον βαθμό που οι στόχοι της

προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη - μέλη και συνεπώς δύναται, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο.

-αντεγκληματική πολιτική: το σύνολο των μέτρων της πολιτείας για την αντιμετώπιση του εγκλήματος.

-αποκλίνουσα συμπεριφορά: έχουν τα άτομα που δεν ζουν σύμφωνα με τους κανόνες, σύμφωνα με τα αποδεκτά πρότυπα συμπεριφοράς που επιβάλλει η κοινωνία (εγκληματίες, τοξικομανείς, πόρνες κτλ.).

-αρχή νομιμότητας: η αρχή της νομιμότητας υποχρεώνει τη δημόσια διοίκηση να ενεργεί σύμφωνα με τους κανόνες δικαίου, σύμφωνα με τον νόμο.

-αυτοέλεγχος: ο έλεγχος που ασκεί

το ίδιο το άτομο στην συμπεριφορά του, είτε γιατί έχει αποδεχθεί τους κοινωνικούς κανόνες ως λογικούς και αναγκαίους, είτε γιατί φοβάται τις κυρώσεις που θα υποστεί, αν τους παραβιάσει.

-βιοποικιλότητα: η πανίδα και η χλωρίδα, τα ζώα και τα φυτά, αποτελούν έναν επιπλέον πλούτο για τη χώρα. Η πανίδα και η χλωρίδα έχουν τον δικό τους τρόπο και τις δικές τους συνθήκες, τις οποίες ο άνθρωπος οφείλει να προστατέψει.

-Βουλή: το σύνολο των αντιπροσώπων του λαού. Η Βουλή ασκεί τη νομοθετική λειτουργία.

-γενόσημα φάρμακα: αποτελούν ισοδύναμες εκδόσεις των πρωτοτύπων φαρμάκων. Είναι φάρμακα παρόμοια με τα πρωτότυπα, περιέχοντας την ίδια δραστική ουσία, γεγονός που συνεπάγεται και παρόμοια

θεραπευτικά αποτελέσματα.

-γραφειοκρατία: η οργάνωση και άσκηση της διοίκησης (κυρίως του κράτους) μέσω γραφείων, με ιεραρχική δομή και καθορισμένες εργασίες. Συνήθως χρησιμοποιείται με αρνητικό περιεχόμενο, γιατί δηλώνει τις τυπικές και χρονοβόρες διαδικασίες στη διεκπεραίωση μιας υπόθεσης και κατ' επέκταση την ταλαιπωρία του πολίτη.

-δημοκρατία: το πολίτευμα σύμφωνα με το οποίο η εξουσία πηγάζει από τον λαό και ασκείται υπέρ του λαού.

-δημόσια αγαθά: τα αγαθά που προσφέρει το κράτος σε όλους δωρεάν ή με συμβολικό αντίτιμο (άμυνα, υγεία, δικαιοσύνη κτλ.).

-δημόσια διοίκηση: το σύνολο των δημοσίων/κρατικών υπηρεσιών.

-διαβούλευση: ενημέρωση και

συμμετοχή των πολιτών και των κοινωνικών φορέων σε κάθε σχεδιαζόμενη ρύθμιση της διοίκησης.

-διαδικασία συναπόφασης: σύμφωνα με τη διαδικασία συναπόφασης, το Συμβούλιο των Υπουργών δεν μπορεί να αποφασίσει δράση χωρίς την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

-διάκριση εξουσιών: είναι βασική αρχή της δημοκρατίας, σύμφωνα με την οποία η εξουσία του κράτους διακρίνεται σε επιμέρους εξουσίες, διότι η συγκέντρωση εξουσίας σ' ένα πρόσωπο εμπεριέχει τον κίνδυνο για αυθαιρεσίες και κατάχρηση εξουσίας και έτσι εξασφαλίζεται αμοιβαίος έλεγχος και ισορροπία μεταξύ τους.

-διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε.: αποτελούν τους κυριότερους μηχανισμούς που διαθέτει η Ε.Ε. για την

προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Κύριος στόχος τους είναι η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

-διεύρυνση της Ε.Ε.: σημαίνει ένταξη νέων χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σημειωτέον ότι όλα τα κράτη μπορούν να γίνουν μέλη της Ένωσης, εάν πληρούν ορισμένες θεμελιώδεις αρχές.

-δίκαιο: το σύνολο υποχρεωτικών κανόνων που ρυθμίζουν την κοινωνική συμπεριφορά των ανθρώπων. Το δίκαιο ρυθμίζει την κοινωνική ζωή.

-δικαιοσύνη: είναι ευρύτερη έννοια από το (θετό) δίκαιο. Ταυτίζεται περισσότερο με το φυσικό δίκαιο.

-διοικητικά δικαστήρια: αυτά που δικάζουν διαφορές μεταξύ πολιτών και διοίκησης.

-έγκλημα: για το δίκαιο, έγκλημα είναι κάθε πράξη που τιμωρείται

από τον ποινικό νόμο. Δηλαδή, κάθε αξιόποινη πράξη. Για την εγκληματολογία, έγκλημα θεωρείται κάθε αντικοινωνική συμπεριφορά κατά τις αντιλήψεις της συγκεκριμένης κοινωνίας. Το έγκλημα προσβάλλει βασικές αξίες της κοινωνίας.

-Εθνικό Προϊόν: το σύνολο των αγαθών και υπηρεσιών που παράγει μία χώρα σε ένα έτος.

-εκλογικό σύστημα: είναι η μέθοδος κατανομής των βουλευτικών εδρών μεταξύ των πολιτικών κομμάτων και υποψηφίων, με βάση τις ψήφους που πήραν στις εκλογές. Το εκλογικό σύστημα ρυθμίζει θέματα των εκλογών.

-εκλογικό σώμα: το σύνολο των πολιτών που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν αντιπροσώπους. Το εκλογικό σώμα στις εθνικές βουλευτικές εκλογές αποτελείται από τους

Έλληνες πολίτες που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν.

-εκτελεστική λειτουργία: είναι μία από τις τρεις λειτουργίες του κράτους. Ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση.

-έλλειμμα στον προϋπολογισμό: όταν οι δαπάνες (τα έξοδα) του δημοσίου είναι μεγαλύτερες από τα έσοδα, τότε υπάρχει έλλειμμα. Στην περίπτωση αυτή το κράτος αναγκάζεται να προσφύγει στον δανεισμό για να καλύψει τις δαπάνες του.

-Ελληνόκτητος στόλος: περιλαμβάνει τα πλοία που ανήκουν σε Έλληνες ανεξάρτητα από τη σημαία τους και είναι ο πρώτος στον κόσμο.

-Ελληνικός στόλος: περιλαμβάνει τα πλοία που έχουν Ελληνική σημαία και κατέχει σήμερα την 3η θέση στον κόσμο.

-εμβάθυνση της Ε.Ε.: σημαίνει

περισσότερη πολιτική ενοποίηση της Ευρώπης, δημιουργία της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας.

-έμμεσοι φόροι: η έμμεση φορολογία του εισοδήματος και της περιουσίας των φορολογουμένων. Είναι οι φόροι που επιβάλλονται σε διάφορα προϊόντα κατανάλωσης (φόρος καπνού, φόρος στα οινοπνευματώδη ποτά, Φόρος Προστιθέμενης Αξίας κτλ.). Οι επιχειρήσεις πληρώνουν τον φόρο στο κράτος και τον μετακυλίνουν στην τιμή των προϊόντων.

-εμπράγματο δίκαιο: το σύνολο των κανόνων του ιδιωτικού δικαίου, που ρυθμίζουν τις έννομες σχέσεις των προσώπων με τα πράγματα.

-εφετείο: δικαστήριο δεύτερου βαθμού που εκδικάζει εφέσεις, δηλαδή υποθέσεις για τις οποίες έχει ασκηθεί έφεση κατά της απόφασης του δικαστηρίου πρώτου βαθμού.

-ευρωζώνη: είναι η ζώνη, ο χώρος όπου ισχύει το ενιαίο ευρωπαϊκό νόμισμα (ευρώ).

-Ευρωπαϊκή ιθαγένεια: η ιθαγένεια που έχουν οι ευρωπαίοι πολίτες.

Έτσι κάθε πολίτης της Ε.Ε. έχει δύο ιθαγένειες, του κράτους - μέλους και της Ε.Ε. Η ιθαγένεια της Ένωσης συμπληρώνει και δεν αντικαθιστά την εθνική ιθαγένεια.

-Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία: αναφέρεται στην οργάνωση και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως ενός ομοσπονδιακού κράτους, ως μιας Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας.

-Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής: παραλαμβάνει τις καταγγελίες για περιπτώσεις κακοδιοίκησης στα πλαίσια των οργάνων, οργανισμών ή φορέων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία.

-ηλεκτρονική διακυβέρνηση: σημαίνει ηλεκτρονική δικτύωση των δημόσιων υπηρεσιών, μεταξύ τους και με πρόσωπα, ώστε οι πολίτες να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις τους εύκολα και γρήγορα μέσω των Η/Υ.

-ηλεκτρονικό έγκλημα: θεωρούνται οι αξιόποινες πράξεις που τελούνται με τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και συστημάτων επεξεργασίας δεδομένων.

-θεμελιώδες οικονομικό πρόβλημα: οι ανάγκες που έχουμε είναι απεριόριστες και τα μέσα για την ικανοποίησή τους περιορισμένα. Αλλιώς: πώς με περιορισμένους πόρους θα ικανοποιηθούν οι απεριόριστες ανάγκες; Έχει παγκόσμια ισχύ και από αυτό απορρέουν και τα υπόλοιπα οικονομικά προβλήματα.

-θετό δίκαιο: το δίκαιο που θέτει

και εφαρμόζει η πολιτεία, το ισχύον δίκαιο.

-Ιθαγένεια ή εθνικότητα: ο νομικός δεσμός που συνδέει ένα πρόσωπο με ορισμένο κράτος και ο οποίος συνεπάγεται δικαιώματα και υποχρεώσεις. Αποκτάται είτε με βάση τη συγγένεια εξ αίματος (*ius sanguinis*) είτε με βάση τον τόπο γέννησης (*ius soli*).

-Ισοζύγιο Εμπορικό: περιλαμβάνει τις εξαγωγές και τις εισαγωγές εμπορευμάτων.

-Ισοζύγιο κινήσεως κεφαλαίων: περιλαμβάνει τις εισαγωγές και εξαγωγές κεφαλαίων.

-Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών: περιλαμβάνει τα εμπορεύματα, τις υπηρεσίες και τις δωρεές.

-Καθαρό Εθνικό Προϊόν: είναι το σύνολο των αγαθών και υπηρεσιών που παράγει μία χώρα σε ένα έτος,

μείον τις αποσβέσεις.

-καπιταλιστικό σύστημα: το οικονομικό σύστημα, στο οποίο η ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής ανήκει στους ιδιώτες, δηλαδή στα νοικοκυριά και στις επιχειρήσεις.

-Κατά Κεφαλήν Εισόδημα: προκύπτει αν το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν διαιρεθεί με το σύνολο του πληθυσμού της χώρας.

-κοινωνικές αξίες: εκφράζουν τις πραγματικές και βαθύτερες ανάγκες της κοινωνίας. Αποκρυσταλλώνονται σε γενικές αρχές και ιδέες που προσανατολίζουν και καθοδηγούν την κοινωνία και τα άτομα. Επηρεάζουν τις πεποιθήσεις μας και λειτουργούν ως κατευθυντήριοι άξονες για την αξιολόγηση των εαυτών μας και των άλλων.

-κοινωνικοποίηση: η διαδικασία ένταξης και ενσωμάτωσης του

ατόμου σ' ένα κοινωνικό σύνολο, μια διαδικασία εκμάθησης των αξιών και κανόνων της κοινωνίας.

-κοινωνικοί κανόνες: είναι πρότυπα συμπεριφοράς, κοινωνικά αποδεκτά, με τα οποία ρυθμίζονται και αξιολογούνται οι συμπεριφορές των μελών της κοινωνίας. Η ύπαρξή τους είναι απαραίτητη για την κοινωνική οργάνωση, τη συνοχή και τη σταθερότητα.

-κοινωνικό κράτος ή κράτος πρόνοιας: είναι εκείνο που εξασφαλίζει σ' όλους τους πολίτες του ορισμένα βασικά κοινωνικά αγαθά. Τέτοια αγαθά είναι η παιδεία, η υγεία, η κοινωνική ασφάλιση, η εργασία, το καθαρό περιβάλλον, κτλ.

-κοινωνικός έλεγχος: περιλαμβάνει τα μέσα και τα μέτρα που χρησιμοποιεί η κοινωνία, ώστε τα μέλη της να έχουν ορισμένη συμπεριφορά,

δηλαδή συμπεριφορά εντός συγκεκριμένων πλαισίων.

-κομματικοποίηση: η δράση υπέρ ενός κόμματος σύμφωνα με τις κομματικές πεποιθήσεις ή τις κομματικές εντολές.

-κράτος: σημαίνει ισχύς, δύναμις, εξουσία. Είναι η οργανωμένη κοινωνία. Το κράτος σήμερα είναι θεσμός (και μηχανισμός) ανεξάρτητος από την κοινωνία.

-κράτος δικαίου: είναι αυτό στο οποίο η εξουσία ασκείται σύμφωνα με κανόνες δικαίου (το Σύνταγμα και τους νόμους). Όλα τα όργανα του κράτους αλλά και οι πολίτες οφείλουν να σέβονται τους κανόνες δικαίου και τους θεσμούς.

-Κυβέρνηση: η Κυβέρνηση αποτελείται από το Υπουργικό Συμβούλιο, που απαρτίζεται από τον πρωθυπουργό και τους υπουργούς.

Η Κυβέρνηση καθορίζει και κατευθύνει τη γενική πολιτική της χώρας, σύμφωνα με τους ορισμούς του Συντάγματος και των νόμων.

-λαϊκή κυριαρχία: είναι βασική αρχή της δημοκρατίας, σύμφωνα με την οποία ο λαός είναι η πηγή κάθε κρατικής εξουσίας και το ανώτατο όργανο του κράτους.

-μαζικός τουρισμός: πρόκειται για τη βιομηχανία τουρισμού, στην ανάπτυξη της οποίας βοήθησε η ανάπτυξη του βιοτικού επιπέδου και μια νέα κοινή αντίληψη, ο τουρισμός για όλους.

-μακρο-οικονομία: μελετά τη συμπεριφορά και αλληλεξάρτηση των συνολικών μεγεθών της οικονομίας (συνολική παραγωγή, συνολικό εισόδημα, συνολική κατανάλωση κτλ.) και την αλληλεξάρτησή τους.

-μικρο-οικονομία: μελετά τις ατομικές

επιλογές, χωρίς να ενδιαφέρεται για το σύνολο της οικονομίας (η παραγωγή ενός προϊόντος, η ζήτηση του καταναλωτή, η ποσότητα παραγωγής από την επιχείρηση κτλ.).

-νομικό πρόσωπο: είναι ένωση προσώπων ή σύνολο περιουσίας για εξυπηρέτηση ορισμένου σκοπού.

-νομοθετική λειτουργία: είναι μία από τις τρεις λειτουργίες του κράτους. Ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

-οικονομικό κύκλωμα: ένα κύκλωμα με διαρκή ροή συντελεστών παραγωγής, χρήματος και προϊόντων, μεταξύ, κυρίως, νοικοκυριών, επιχειρήσεων και κράτους.

-ομοσπονδία κρατών: είναι η ένωση κρατών με σκοπό το κοινό συμφέρον. Η ένωση αυτή δεν αποτελεί ξεχωριστό κράτος, δεν περιορίζει την κυριαρχία των κρατών - μελών.

Συναντάται σπάνια (π.χ. βρετανική κοινοπολιτεία).

-ομοσπονδιακό κράτος: είναι το κράτος που αποτελείται από περισσότερα κράτη - μέλη. Η εξουσία κατανέμεται μεταξύ του ομοσπονδιακού κράτους και των ομόσπονδων κρατών (π.χ. Γερμανία, Ελβετία, Η.Π.Α.).

-παραοικονομία: είναι το σύνολο των οικονομικών δραστηριοτήτων που δεν μετριέται, δεν καταγράφεται στις επίσημες στατιστικές, και υπολογίζεται περίπου στο 30% του Α.Ε.Π.

-ποινικά δικαστήρια: αυτά που δικάζουν πολίτες οι οποίοι διέπραξαν αξιόποινες πράξεις.

-πολιτεία - κράτος: το κράτος ως η υπέρτατη θεσμική οντότητα και ως οργανωμένη και αντιπροσωπευτική έκφραση των πολιτών.

- πολιτικά δικαστήρια:** αυτά που δικάζουν διαφορές μεταξύ πολιτών.
- πολιτική:** η τέχνη και η επιστήμη της διακυβέρνησης. Η συμμετοχή / δράση του πολίτη στο κοινωνικό και πολιτικό γίνεσθαι, στις δημόσιες υποθέσεις.
- πολιτική απάθεια:** η αδιαφορία για την πολιτική. Μερικές φορές δεν είναι αδιαφορία για την πολιτική αλλά μια συνειδητή επιλογή.
- πολιτική συμμετοχή:** η συμμετοχή / δράση, ατομική ή ομαδική, του πολίτη στο κοινωνικό και πολιτικό γίνεσθαι, στις δημόσιες υποθέσεις.
- πολιτικό κόμμα:** ένωση πολιτών που επιδιώκει με την πολιτική δράση να επηρεάσει ή/και να κατακτήσει την εξουσία, με στόχο να εφαρμόσει το πρόγραμμά της.
- πολιτικοποίηση:** η διαδικασία εκμάθησης, διαμόρφωσης πολιτικής

συνείδησης και συμμετοχής του πολίτη στα κοινά.

-πολιτικός: το πρόσωπο που συμμετέχει ενεργά σε εκλογικές αναμετρήσεις για να αντιπροσωπεύσει τον λαό σε οποιαδήποτε πολιτική θέση.

-πολίτευμα: το σύστημα διακυβέρνησης, το πολιτειακό καθεστώς μιας χώρας, όπως ορίζεται στο Σύνταγμα.

-πολίτης: κάθε μέλος κράτους που έχει δικαιώματα και υποχρεώσεις έναντι του κράτους του οποίου έχει την ιθαγένεια. Κάθε μέλος της πολιτείας που έχει πολιτικά δικαιώματα και κυρίως το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

-πολυφαρμακία: η κατανάλωση πολλών και μη απαραίτητων φαρμάκων. Και είναι αποδεδειγμένο ότι τα πολλά φάρμακα βλάπτουν την

υγεία μας.

-πράσινη ναυτιλία: η ναυτιλία που χρησιμοποιεί ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και δεν ρυπαίνει το περιβάλλον.

-Πρόεδρος Δημοκρατίας: ο ανώτατος άρχοντας του κράτους και ρυθμιστής του πολιτεύματος.

-προσωπικότητα: είναι το σύνολο των ιδιοτήτων και ικανοτήτων, η συνολική φυσική, πνευματική και ψυχική συγκρότηση του ανθρώπου (η εξωτερική εμφάνιση, το όνομα, η εξυπνάδα, η εντιμότητα, η αξιοπρέπεια, η ελευθερία κτλ.).

-προϋπολογισμός του κράτους: περιλαμβάνει το σύνολο των δαπανών και των εσόδων που σχεδιάζει το κράτος να πραγματοποιήσει το επόμενο έτος.

-σοσιαλιστικό σύστημα: το οικονομικό σύστημα στο οποίο η ιδιοκτησία

των μέσων παραγωγής ανήκει στο κοινωνικό σύνολο.

-συγκριτικό πλεονέκτημα: σημαίνει το πλεονέκτημα που έχει μια χώρα σε σχέση με άλλες χώρες, π.χ. να μπορεί λόγω κλίματος, παράδοσης, ικανότητας κτλ. να παράγει προϊόντα σε ανταγωνιστικές τιμές. Η χώρα μας έχει συγκριτικό πλεονέκτημα να παράγει π.χ. αρκετά αγροτικά προϊόντα.

-Συμβούλιο της Επικρατείας (Σ.Τ.Ε): το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο της χώρας.

-Σύνταγμα: ο ανώτατος γραπτός νόμος του κράτους, που ρυθμίζει τη μορφή του πολιτεύματος και την οργάνωση και λειτουργία της πολιτείας.

-Συνταγματική μοναρχία: το πολίτευμα στο οποίο την εξουσία ασκεί ο μονάρχης σύμφωνα με το Σύνταγμα.

-σωματείο: είναι ένωση είκοσι

τουλάχιστον προσώπων που επιδιώκει μη κερδοσκοπικούς σκοπούς (πολιτιστικούς, αθλητικούς, φιλανθρωπικούς κτλ.).

-σωφρονισμός: περιλαμβάνει τα μέτρα που αναφέρονται στην τιμωρία του δράστη μετά την τέλεση της αξιόποινης πράξης του και εν συνεχεία στην επανένταξή του.

-τουριστικοί πόροι: οι τουριστικοί πόροι προσδιορίζουν την τουριστική προσφορά μιας χώρας. Αυτοί είναι τα φυσικά χαρακτηριστικά (κλίμα, τοπίο, ακτές κτλ.), η πολιτιστική της κληρονομιά, οι υποδομές και οι τουριστικές εγκαταστάσεις κ.ά.

-τρομοκρατία: σημαίνει μια σειρά ενεργειών για την επιβολή του τρόμου με την άσκηση σωματικής ή/και ψυχολογικής βίας.

-φυσικό δίκαιο: το δίκαιο που είναι αιώνιο, αμετβλητο και ισχύει σε

όλες τις πολιτείες, σε όλες τις εποχές. Ταυτίζεται με τη δικαιοσύνη.

-φυσικό πρόσωπο: είναι κάθε άνθρωπος. Αρχίζει να υπάρχει με τη γέννηση και παύει με τον θάνατο και είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

-φυσικοί πόροι: είναι τα υλικά που παίρνει ή χρησιμοποιεί ο άνθρωπος από τη φύση για να καλύψει τις ανάγκες του. Φυσικοί πόροι είναι για παράδειγμα το έδαφος, το νερό, ο ήλιος, ο αέρας, τα ορυκτά κτλ.

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

α. Βιβλιογραφία

-Αντωνοπούλου-Τρεχλή Ζ., Η πολιτική φιλοσοφία της αρχαιοελληνικής τέχνης, Εκδ. Λιβάνη, Αθήνα 2001.

-Αριστοτέλους, Πολιτικά και Ηθικά Νικομάχεια.

-Βενιζέλος Ε., Το Σύνταγμα του 1975/1986/2001, Εκδ. Α. Σάκκουλα, Αθήνα 2001.

-Γεωργακόπουλος Θ. κ.ά., Εισαγωγή στην πολιτική οικονομία, έκδοση Ζ, Αθήνα 2007.

-Γεωργιάδης Α., Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, έκδοση 4^η, Εκδ. Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα 2012.

-Γιανναράς Χρ., Ορθός λόγος και κοινωνική πρακτική, Εκδ. Δόμος, Αθήνα 1984.

-Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου Α., Εγχειρίδιο Εγκληματολογίας, Εκδ.

- Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 1984.**
- Δεδουσόπουλος Α. κ.ά., Αρχές οικονομίας, Εκδ. ΟΕΔΒ, Αθήνα 2012.**
 - Ευρωπαϊκή Ένωση, Επίσημες εκδόσεις και διάφορα φυλλάδια της Ε.Ε.**
 - Καράγιωργας Δ., Παραδόσεις δημόσιας οικονομικής, Τεύχος Α, Β, Γ, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα, χ.χ.**
 - Καργάκος Σ., Για μια δημοκρατία ευθύνης, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2001.**
 - Καστοριάδης Κ., Η αρχαία Ελληνική δημοκρατία και η σημασία της για μας σήμερα, Εκδ. Ύψιλον, Αθήνα 1999.**
 - Καστοριάδης Κ., Η Ελληνική ιδιαιτερότητα, τ. Α, Β, Γ, Εκδ. Κριτική, Αθήνα 2007, 2008, 2011.**
 - Κοντογιώργης Γ., Πολίτης και πολιτική, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 2003.**
 - Κουτσούκης Κλ., Η πολιτική και κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη στην**

Ελλάδα, Αθήνα 1986.

-Λιανός Θ.- Χρήστου Γ., Πολιτική οικονομία, Εκδ. ΟΕΔΒ, Αθήνα 1995.

-Μακρυδημήτρης Α., Προβλήματα διοικητικής μεταρρύθμισης, Έκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 1995.

-Μάραντος Π., Κράτος και ανάπτυξη, Εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2003.

-Μηλιός Γ., κ.ά., Εισαγωγή στην οικονομική ανάλυση, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2000.

-Παρασκευόπουλος Π., Αναγέννηση της Αθηναϊκής δημοκρατίας: η φιλοκοσμική δημοκρατία, Εκδ. Σύλλογος φιλοκοσμικής Ελλάδος, Αθήνα 2013.

-Πλάτων, Πολιτεία και Νόμοι.

-Ραμματά Μ., Σύγχρονη Ελληνική Δημόσια Διοίκηση, Εκδ. Κριτική, Αθήνα 2011.

-Σπηλιωτόπουλος Επ., Εγχειρίδιο διοικητικού δικαίου, Τόμοι Ι και ΙΙ, 14η έκδοση, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη,

Αθήνα 2011.

-Σύνταγμα της Ελλάδας 1975 / 1986 / 2001 / 2008.

-Τσαούσης Δ., Η κοινωνία του ανθρώπου, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα 1999.

-Τσάτσος Δ., Ευρωπαϊκή Συμπολιτεία, Εκδ. Λιβάνη, Αθήνα 2007.

-Φίλιας Β. κ.ά., Κοινωνιολογία, Εκδ. ΟΕΔΒ, Αθήνα 1990.

-Giddens A., Κοινωνιολογία, Εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2002.

-Heilbroner R. - Thurow L., Για την κατανόηση της μικρο-οικονομικής και μακρο-οικονομικής, ΣΤ' Αμερ. έκδοση, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα.

-Samuelson P., Οικονομική, 9η έκδοση, τόμος 1, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1975.

-Schwartzzenberg R., Πολιτική κοινωνιολογία, Τόμος I και II, Εκδ. Παρατηρητής Θεσσαλονίκη 1984.

β. Ηλεκτρονικές διευθύνσεις

Πολλές ηλεκτρονικές διευθύνσεις υπάρχουν στα παραθέματα του βιβλίου.

Όλα σχεδόν τα έργα τέχνης είναι από την Εθνική Πινακοθήκη, την οποία και ευχαριστούμε.

Περιεχόμενα του 8ου Τόμου

ΚΕΦ. 8: ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ Ε.Ε. - ώρες: 7

A.	Η ένταξη του ατόμου στην κοινωνία	
8.1	Ίδρυση και εξέλιξη	9
8.2	Βασικοί θεσμοί της Ε.Ε.	21
8.2.1	Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	21
8.2.2	Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	23
8.2.3	Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	26
8.2.4	Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή	27
8.2.5	Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	29
8.3	Άλλοι θεσμοί και όργανα της Ε.Ε.	33
8.3.1	Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	33
8.3.2	Το Ελεγκτικό Συνέδριο	38

8.3.3	Τα συμβουλευτικά όργανα της Ένωσης	39
8.3.4	Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής	41
8.4	Ευρωπαίος πολίτης	44
8.5	Βασικές πολιτικές της Ε.Ε.	56
8.5.1	Η αγροτική πολιτική της Ε.Ε.	56
8.5.2	Η οικονομική και νομισματική πολιτική της Ε.Ε.	59
8.5.3	Η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε.	63
8.6	Πολιτισμικά χαρακτηριστικά της Ε.Ε.	69
8.7	Το μέλλον της Ε.Ε.	80
	Βασική Ορολογία	101
	Βασική Βιβλιογραφία	126

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων / ΙΤΥΕ -ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.